

ד"ר ספפה בלאי אייצ'ק Dr. Sefefe Belay Aitchek

00:00:03:01 00:00:00:19
שמי ד"ר ספפה אייצ'ק,

00:00:10:20 00:00:04:15
השמות המוענקים בשפה האמהרית
יש להן הרבה משמעויות.

00:00:16:17 00:00:13:14
השם מבטא את הרצונות של ההורים,

00:00:24:07 00:00:18:05
השם מבטא את סיפור החיים של ההורים,
זמנים טובים ופחות טובים בחייהם,

00:00:30:24 00:00:26:11
השם מבטא את הרצונות המשפחתיים.

00:00:37:01 00:00:31:24
לכן כששואלים את אבי
למה הוא העניק לי את השם ספפה,

00:00:43:16 00:00:39:08
הוא משיב, שהוא לא זכה
בהזדמנות ללכת ללמוד,

00:00:50:17 00:00:44:01
לכן הרצון שלי הוא שבני ילמד
ויגיע למקום מכובד!

00:00:58:23 00:00:51:23
"כמו שציפור מתרוממת מעלה"
כך הוא רצה שאגיע לעמדות גבוהות!

00:01:03:10 00:01:01:01
השמות משפחה אצלנו הנם
השמות של האבות,

00:01:08:13 00:01:03:15
שמו של אבי הוא בלאי
לכן השם המלא שלי הוא ספפה בלאי.

00:01:10:04 00:01:08:19
זה מאוד יפה!
- כן.

00:01:15:13 00:01:10:08
אמי העניקה לי את השם לינג'רה,

00:01:21:19 00:01:17:17
הוריי נפרדו לאחר שנולדתי,

00:01:31:24 00:01:23:07
לדעתי אמי חוותה חרטה בעקבות
הפרידה ולא היה לה קל.

00:01:35:20 00:01:33:01
בנוסף היא רצתה ליידע אותי
בכל ההיסטוריה שלה,

00:01:41:22 00:01:36:05
אני הבן השישי ואחרון לאמי,
לכן היא העניקה לי את השם לינג'ר.

00:01:48:13 00:01:43:01
לאחר שהתבגרתי אמי סיפרה לי
הרבה מההיסטוריה שלה.

00:01:58:18 00:01:50:14
כמו כן היו לי מספר דודות,
אחת מהן הייתה מאוד מוכרת כמו אבי

00:02:01:12 00:01:59:02
אחותו של אביך?
- כן.

00:02:04:11 00:02:01:22
היא העניקה לי את השם דאגם,
המשמעות של דאגם הוא,

00:02:08:12 00:02:04:20
העתק של אביך
שחור וגבוה כמו אביך.

00:02:12:24 00:02:11:20
מה אומר השם?

00:02:15:24 00:02:13:04
השם המלא שלי הוא
דאגם בלאיי

00:02:23:07 00:02:16:03
הפירוש המלא לפי דודתי הוא,
אביך נולד שוב!

00:02:31:07 00:02:24:14
אני דומה לאבי באופן מובהק,
לאמי אני לא דומה מלבד קשר דם.

00:02:36:22 00:02:32:10
השמות המוענקים באתיופיה,
טמון בהן המון משמעות.

00:02:39:03 00:02:36:24
האם העניקו לך שמות נוספים?

00:02:46:00 00:02:40:14
ישנם שמות נוספים, אך הן לא
מוכרות כמו השמות שמניתי לך,

00:02:50:04 00:02:46:20
כולם מכירים אותי בשמות שמניתי לך.

00:02:54:22 00:02:50:14
האם אתה יודע למנות את הדורות שלך?
- כן, אני יודע.

00:02:58:22 00:02:55:12
אחת הבעיות בתרבות האתיופית,

00:03:05:08 00:02:59:07
מכירים לך את המשפחה מצד
האב יותר מאשר מצד האם.

00:03:09:21 00:03:05:20
לכן אינני יודע למנות את הדורות
מצד אמי, ואני מצטער על כך.

00:03:11:11 00:03:09:24
לעומת זאת מצד אבי
אני יודע למנות...

00:03:16:14 00:03:11:15
בְּלֵאֵי אֵיִצְרָר,
אֵיִצְרָר בְּלֵאֵצְאוּ,

00:03:20:00 00:03:16:21
בְּלֵאֵצְאוּ בֹרוּ,
בֹרוּ קֵאסָה,

00:03:23:07 00:03:20:09
קֵאסָה צְאוּלָה,
צְאוּלָה וַיְדָאג',

00:03:26:17 00:03:23:10
וַיְדָאג' וַוְרָאנָא,
וַוְרָאנָא אשׁוּ,

00:03:28:14 00:03:27:00

אשו איין,
זה הדור מצד אבי!

00:03:31:20 00:03:28:17
אתה יודע למנות עשר דורות!
- כן.

00:03:34:15 00:03:32:02
אבי לימד אותי עשר דורות מהצד שלו.

00:03:37:22 00:03:35:06
הדורות שאני מכיר מצד אמי,
אָמבֶט קָפֶל'ה,

00:03:41:08 00:03:38:01
קָפֶל'ה וואַר'ה,
אני יודע עד כאן.

00:03:47:16 00:03:41:11
אני מצטער מאוד על כך!
ככה הם לימדו אותנו את הדורות שלנו.

00:03:52:17 00:03:48:05
כשהתחלתי לחקור את
המשמעות של השמות

00:03:58:03 00:03:53:14
גיליתי שהעיירות גוג'אם ו-וולאגה
הן גובלות זו לזו

00:04:01:03 00:03:58:06
כמו כן גם העיירות גוג'אם וגונדר
גובלות אחת לשנייה.

00:04:06:01 00:04:01:07
חלק מהשמות שמניתי לך
כמו: אשו, ו-וואר'ה,

00:04:10:19 00:04:06:21
הן שמות שמקורן משפת האורומו

00:04:17:13 00:04:11:04
זה אומר שכנראה באותם הימים
היו נישואי תערובת בין הסוחרים,

00:04:20:04 00:04:17:23
הם התערבבו זה בזה.

00:04:35:00 00:04:21:05
מאז סבו של אבי ומטה, כל הדורות חיו

בעיירת אליאס שבמחוז גוג'אם.

00:04:43:24 00:04:35:06
אבל מספרים שהמקורות של המשפחה
הנם ממחוז קוארא, ובקר דאר.

00:04:49:04 00:04:45:02
בעיירת אליאס שבה נולדתי וגדלתי

00:04:53:07 00:04:50:01
היו חיים אנשים משני לאומים שונים,

00:04:56:21 00:04:53:14
אנשים מהלאום הראשון
נקראים "צ'ואה",

00:05:02:21 00:04:58:16
ואנשים מהלאום השני
נקראים "טיבב'א",

00:05:07:22 00:05:03:01
אנשי טיבב'א עסקו בעיקר בעבודות
טקסטיל, ברזל, כלי חרס וכד',

00:05:17:13 00:05:08:00
ואנשי "צ'ואה" עסקו בעבודות
חקלאות, דת, מסחר וכד',

00:05:23:21 00:05:17:19
לעומת זאת אנשי טיבב'א עסקו
בתחומים רבים כולל חקלאות וטקסטיל.

00:05:29:20 00:05:24:09
הוריי השתייכו לאנשי טיבב'א

00:05:36:16 00:05:29:25
השמועות אומרות שאנשי טיבב'א
אינם מקומיים

00:05:40:23 00:05:37:00
הם הגירו ממקומות אחרים
כמו קוארא, צ'ייפר וכד',

00:05:46:08 00:05:41:25
לכן עניין הלאום
היה מאוד מסובך שם.

00:05:50:19 00:05:47:09
כשהתבגרתי עם הזמן
אבי...

00:05:53:16 00:05:52:00
לפני שנעבור הלאה

00:05:59:03 00:05:53:24
פירוש המילה "צ'זאה" באמהרית
הוא ממושמע, ההיפך ממופרע.

00:06:01:09 00:05:59:08
שם תואר זה אינו נובע מהפירוש
של המילה באמהרית,

00:06:05:05 00:06:01:23
אלא היה מאפיין
לעיסוקים ולמיומנויות שלהם.

00:06:15:08 00:06:05:15
המילה "צ'זאה" תיארה אנשים,
מכובדים, בעלי מעמד, מוכרים, וכו'...

00:06:23:14 00:06:15:15
לעומת זאת אנשי טיבֶבְנֶ'א
היו מיוחסים לאנשים בעלי מעמד נמוך.

00:06:25:22 00:06:23:16
כן, אפשר להבין את זה
מהפירוש של שתי המילים,

00:06:28:06 00:06:25:25
שהיחס שונה בין שני הלאומים
אחד נחשב ליותר והשני לפחות.

00:06:29:20 00:06:28:08
-נכון, את צודקת.
אחד נחשב ליותר והשני לפחות.

00:06:35:19 00:06:29:24
לרוב אנשי צ'זאה גדלו להיות
סוחרים, ואנשי עסקים

00:06:41:24 00:06:37:06
לעומתם היו מעטים שאנשי טיבֶבְנֶ'א
שגדלו להיות סוחרים.

00:06:46:18 00:06:42:09
ז"א אנשי טיבֶבְנֶ'א חיו בדיכוי!

00:06:49:08 00:06:46:24
אבל למעשה פירוש המילה צ'זאה
בשפה אמהרית,

00:06:54:24 00:06:49:12
מתארת אדם בעל אופי טוב, ומכובד.
זה המשמעות השני של המילה.

00:06:58:13 00:06:55:15
האם תוכל לספר
על ההיסטוריה של הורריך?

00:07:06:02 00:06:58:22
אבי היה מספר לי שהוא נוסע הרבה
לגונדר בענייני מסחר,

00:07:14:15 00:07:06:09
וגם היו לו קרובי משפחה בגונדר
שקיווה לפגוש אותם אי פעם.

00:07:16:24 00:07:14:24
כשהייתי שואל אותו,
מיהם הדודים שלך?

00:07:24:01 00:07:17:03
הוא היה משיב לי, שהם אנשים מיוחדים
בעלי מקצועות שונות ודת שונה,

00:07:27:02 00:07:24:11
ולנו יש קשר משפחתי איתם.

00:07:34:22 00:07:27:18
הוא זוכר שאביו וגם סבו היו;
מספרים לו על הקשר שלו לביתא ישראל,

00:07:39:18 00:07:35:08
בכל פעם שהוא נסע לגונדר
הוא קיווה לפגוש אותם

00:07:51:11 00:07:39:22
אך הוא לא הצליח להגיע אליהם
כך אבי היה מספר לי על ביתא ישראל.

00:07:56:06 00:07:51:17
הייתי רוצה לחזור אחורה
ולשאל אותך על מקום הולדתך,

00:08:01:00 00:07:56:11
איך היה נראה המקום,
איך היה האקלים חורפי או קייצי?

00:08:07:08 00:08:01:21
בנוסף ממה הורריך היו מתפרנסים?

אשמח שתספר על כך בהרחבה.

00:08:12:02 00:08:07:23
כפי שסיפרתי לך האזור שבו
נולדתי נקרא אליאס,

00:08:26:18 00:08:13:10
השכונה שבה נולדתי
נקראת "קוטקטא".

00:08:33:20 00:08:30:04
האזור היה אזור מאוד יפה,

00:08:39:03 00:08:35:14
בסמוך לשכונה היה נהר גדול
שנקרא "טאשט"

00:08:44:16 00:08:39:11
הנהר היה חוצה את השכונה
ויורד לאגם "אביי",

00:08:49:21 00:08:44:21
מקור הנהר התחיל מהצפון
וזרם מטה לאגם "אביי".

00:08:52:03 00:08:50:03
הנהר חצה בין שתי שכונות
"קוטקטא" ו"פנטו"

00:09:02:19 00:08:52:06
למעשה נולדתי בשכונת פנטו ומיד
עברנו לשכונת קוטקטא ושם גדלתי.

00:09:07:19 00:09:03:02
המרחק בין השכונות היה קטן
בסה"כ כ-1.5 מרחק הליכה.

00:09:14:08 00:09:07:23
לכן הנהר "טאשט" היה לו
מקום מרכזי לתושבי האזור.

00:09:18:15 00:09:15:01
בחורף המים בנהר
היו עולים על גדותיהם,

00:09:22:10 00:09:19:09
כל תושבי האזור היו שחיינים טובים.

00:09:29:15 00:09:22:14
האבות אימנו את ילדיהם לשחות בנהר,

לכן כולם ידעו לשחות.

00:09:31:00 00:09:29:20
האם היית שחיין?

00:09:34:09 00:09:31:08
אבי היה שחיין מוכר!

00:09:37:15 00:09:34:13
לכן בגיל 4 שנים
התחיל ללמד אותי לשחות,

00:09:39:11 00:09:37:19
לכן גם אני הייתי שחיין טוב!

00:09:42:04 00:09:39:16
האם אתה זוכר שאביך היה מלמד
אותך לשחות?

00:09:43:16 00:09:42:08
כן, אני זוכר.

00:09:51:24 00:09:43:20
למשל, כדי ללמוד לצוף על המים,
היה כלי שנקרא "קיל" זה דומה לדלעת.

00:09:57:20 00:09:52:08
מרוקנים את הפנים של "הקיל"
ומבחוץ סוגרים היטב ומקשטים אותו!

00:10:04:11 00:09:58:01
את הכלי המוכן היינו סוחבים
על הגב כמו תיק טייסים מודרני

00:10:06:21 00:10:04:15
ביחד עם הכלי הזה כל הילדים
נכנסו לשחות במים.

00:10:09:14 00:10:07:00
-שמים את זה על הגב בזמן השחייה?
-כן, שמים אותו על הגב.

00:10:13:20 00:10:09:17
כששוחים עם הכלי הזה, היינו
צפים ולא טובעים במים.

00:10:21:05 00:10:14:10
אבל אבי לימד אותי לשחות בזרועותי
בלי הציוד הזה; "קיל",

00:10:27:10 00:10:21:12
הוא מאוד אהב מים, וכנראה ללמד אותי
לשחות הייתה מטרה חשובה עבורו.

00:10:33:16 00:10:27:15
לכן הוא היה מחזיק אותי בזרועותיו
ומעודד אותי לשחות לבד.

00:10:37:16 00:10:33:23
לאחר זמן מה,
עוד בילדותי למדתי לשחות.

00:10:41:03 00:10:37:23
ומאז גם אני מאוד אוהב מים!

00:10:44:25 00:10:41:19
אלו הם הזיכרונות המשמעותיים
מהילדות שלי.

00:10:52:19 00:10:45:13
מעבר לכך כשהגעתי לגיל 6-7
נשלחתי ללמוד בבית ספר

00:10:57:21 00:10:53:16
לא היו הרבה ילדים שהלכו
ללמוד בבית ספר,

00:11:02:19 00:10:57:25
היינו כ-3 ילדים שהלכנו יחד
וכ-20 ילדים מכל השכונה.

00:11:06:23 00:11:03:04
לכן כל פעם שהייתי צריך ללכת
לבית הספר הייתי מתגעגע לחברים שלי

00:11:12:10 00:11:07:08
מכיוון שהייתי צריך לעזוב אותם
באמצע משחק, ולפעמים זה העציב אותי.

00:11:14:17 00:11:12:18
אילו משחקים הייתם משחקים יחד?

00:11:16:20 00:11:14:21
היינו משחקים תחרות ריצה,

00:11:24:25 00:11:17:18
היינו מכינים מענפי עץ כידונים
ומשחקים זריקת כידון,

00:11:26:14 00:11:25:05

שיחקנו היאבקות,

00:11:28:10 00:11:26:18
איך הייתם משחקים זריקת כידון?

00:11:34:24 00:11:29:11
היו הרבה עצים בסביבה שיש להם
ענפים ארוכים שמהם הכנו כידונים,

00:11:42:24 00:11:35:09
מציבים מטרות ממול
ומנסים לפגוע במטרות.

00:11:54:08 00:11:43:22
את הנקודות שנצברו ספרנו
באמצעות אבנים,

00:12:01:17 00:11:56:12
והמנצח במשחק הוכתר
כשחקן הטוב ביותר!

00:12:05:18 00:12:02:01
האם הייתם מחדדים את הענפים
שמהם הכנתם כידונים?

00:12:15:25 00:12:05:21
כן, חידדנו מעט את הענפים
העיקר שהכידון יהיה ישר וקל.

00:12:22:06 00:12:16:06
באותם הימים היינו בגילאי 6-10.

00:12:30:12 00:12:22:21
לאחר התבגרנו, בגילאי 17-18,
התחלנו לרכב על סוסים.

00:12:34:25 00:12:31:10
אבל המשחק הכי מוכר שלנו היה שחייה
- שחייה?

00:12:38:01 00:12:35:04
כן, כל הזמן היינו הולכים לנהר
לשחק בתוך המים.

00:12:43:03 00:12:38:13
למשפחתי יש היסטוריה ארוכה
עם הנהר "טאשט"

00:12:52:17 00:12:43:21
למרות שאבי לא ידע קרוא וכתוב

הייתה לו הסתכלות יזמית,

00:12:57:01 00:12:53:08
ההקשר שלו לנהר "טאשט" הוא

00:13:03:22 00:12:57:24
בעונות החורף כשהמים בנהר עלו על
גדותיהם, זה הווה סכנה עבור התושבים.

00:13:08:17 00:13:05:01
למשל, חמורים וסוסים שניסו לחצות
את הנהר היו נסחפים בזרם ומתים

00:13:10:10 00:13:08:21
האם אנשים היו נכנסים לנהר?

00:13:15:12 00:13:10:14
כן, קודם הם היו מכניסים את
החמורים לחצות את הנהר,

00:13:19:14 00:13:15:19
ולאחר מכן היו חוצים את הנהר בעצמם.
לכן זה היווה מטרד עבור התושבים!

00:13:25:02 00:13:20:03
אפילו ילדים מצאו את מותם בנהר
הזרם בנהר היה סוחף אותם.

00:13:28:04 00:13:25:12
אבי שם לב לבעיה הזו,

00:13:40:12 00:13:29:23
בתקופה שהאיטלקים שלטו באתיופיה
אבי פיקד על פלוגת חיילים

00:13:44:24 00:13:41:00
במסגרת תפקידו הוא סייר והכיר
הרבה מקומות באתיופיה,

00:13:53:14 00:13:45:07
הוא הכיר במיוחד את מחוז גונדר,
שווא, וולו, ואת כל אזור וולגה,

00:13:55:03 00:13:53:19
הוא ביקר בכל המקומות הנ"ל.

00:13:59:07 00:13:55:07
לדעתי נשארו לו בראש
הרבה זיכרונות מהמלחמה,

00:14:07:02 00:13:59:13
לאחר שהמלחמה הסתיימה האיטלקים
עזבו אבי חזר לביתו,

00:14:11:24 00:14:07:13
הוא כעס מאוד על כך שלא
קידמו אותו בתפקידו,

00:14:18:01 00:14:12:09
לעומת זאת חבריו שידעו קרוא וכתוב
מונו לתפקידים חשובים,

00:14:23:12 00:14:18:14
הוא היה מאוד חרוץ
כל מי שהכיר אותו העיד על כך,

00:14:33:17 00:14:23:18
אבל לא קידמו אותו בתפקיד
כיוון שלא ידע קרוא וכתוב,

00:14:39:22 00:14:34:02
המקרה הזה לא הרפה ממנו,
אך הוא התגבר על זה בכוחות עצמו.

00:14:41:19 00:14:40:05
לאחר מכן הוא עסק במסחר,

00:14:47:21 00:14:43:15
הוא היה עוזר ותומך בתושבים,

00:14:53:23 00:14:48:05
הוא היה מיישב סכסוכים
בין התושבים,

00:14:57:24 00:14:54:14
ואפילו נתן ערבות לטובת אחרים,
לכן הוא היה מאוד מוכר.

00:15:02:20 00:14:58:04
יום אחד הוא חשב לפתור
את בעיית היסחפות בנהר "טיאשט"

00:15:06:19 00:15:02:24
הוא החליט לבנות גשר כדי שהתושבים
יוכלו לחצות את הנהר בלי להיסחף.

00:15:10:00 00:15:07:00
הוא גייס מספר אנשים
שיעזרו לו במשימה.

00:15:16:22 00:15:10:04

הם בנו את הגשר מקרשים
ואדמה שגדל עליה דשא,

00:15:22:22 00:15:17:02

הם הוציאו את העפר מהאדמה
והכינו ממנו תערובת כמו בטון.

00:15:25:19 00:15:23:04

עם התערובת הם אטמו
את החורים בקרשים,

00:15:37:24 00:15:26:13

למרבה הפלא כך הם בנו
גשר באורך 22 מטר.

00:15:41:06 00:15:38:07

מאז אנשים היו חוצים את הנהר
ללא חשש לחייהם.

00:15:44:08 00:15:41:12

לכן הגשר נקרא על שמו
"גשר בלאיי אייצי'ק".

00:15:46:25 00:15:44:17

מאז בכל שנה דאגו לשפץ את הגשר.

00:15:53:23 00:15:47:03

ואז התושבים החליטו לגמול לאבי
על טרחתו בבניית הגשר,

00:15:55:15 00:15:54:03

לכן הם קבעו שבכל ימי שני
שהיה יום השוק,

00:16:00:05 00:15:55:22

כל מי שחוצה את הנהר דרך הגשר
יצטרך לשם 10 אגורות.

00:16:06:13 00:16:00:18

אבי קיבל את הכסף שנאסף, כשגדלתי
ישבתי בגשר ורשמתי את ההכנסות.

00:16:10:05 00:16:06:18

ברצינות?!
- כן, הוא עשה מעשים גדולים כאלו.

00:16:13:24 00:16:10:19

הגשר נבנה לפני שנולדת
או לאחר שנולדת?

00:16:20:22 00:16:14:05
כן הגשר נבנה אחרי שנולדתי
והייתי באזור גיל 7-8.

00:16:21:23 00:16:21:01
אתה זוכר את התקופה
שבה נבנה הגשר?

00:16:22:24 00:16:21:25
אני זוכר היטב!

00:16:29:23 00:16:23:05
אני זוכר איך שהם היו צוללים
בתוך הנהר ותוקעים את קרשים

00:16:33:06 00:16:30:06
אני עדיין לא מצליח להבין
איך הגשר נהיה יציב.

00:16:36:03 00:16:33:17
בחלק האמצעי ובקצבות של הגשר
הם חיזקו אותו עם חומר שנקרא "מססו"

00:16:44:24 00:16:36:08
מססו הוא עפר שמחובר לדשא,
הם קראו לזה גם בשם "דירפ"

00:16:50:10 00:16:45:05
הם יצרו מזה חומר שדומה לבטון.

00:16:54:12 00:16:51:02
ככה הם בנו את הגשר
ושימש את התושבים במשך שנים,

00:16:58:19 00:16:54:24
עד שהממשל האתיופי
החליט לבנות את הגשר.

00:17:04:20 00:16:59:11
לאחרונה נסעתי לבקר שם,
והגשר עדיין נקרא על אבי.

00:17:08:01 00:17:05:03
הגשר נקרא,
"גשר בלאיי אייצי'ק"

00:17:12:23 00:17:08:11
הוא עשה הרבה דברים בחייו.

00:17:17:22 00:17:13:11
מכל זה רציתי לספר לך
שלנהר טאשט יש הרבה היסטוריה.

00:17:21:05 00:17:18:15
אביך היה מתפרנס גם מחקלאות?

00:17:24:19 00:17:21:10
כן, הוא התפרנס מחקלאות,
בהתחלה הוא עבד בשדה בעצמו

00:17:30:25 00:17:24:25
לאחר מכן מכיוון שהיו לו הרבה צאן
ושטח הוא העסיק חקלאים אחרים,

00:17:34:11 00:17:31:08
מידי פעם הוא עסק
בטקסטיל, ייצור בגדים

00:17:37:20 00:17:34:24
הוא גם עסק קצת במסחר
הוא ניסה לעסוק בהרבה תחומים.

00:17:42:04 00:17:38:05
לכן למרות שהמשפחה
הייתה משפחה כפרית,

00:17:51:20 00:17:42:10
הייתה לנו משפחה עמידה,
מבחינה כלכלית ומעמד.

00:17:55:03 00:17:52:05
איך היה ניראה הבית שלכם בכפר
מה אתה זוכר משם?

00:17:57:12 00:17:55:06
לבית שלנו יש היסטוריה בפני עצמו.

00:18:03:08 00:17:59:17
אנשים שרפו פעמיים
את הבית של אבי,

00:18:07:18 00:18:03:14
אלו היו אנשים קנאים שבאו מרחוק.

00:18:09:15 00:18:08:01
תסביר לי על זה בבקשה,

00:18:13:23 00:18:11:03
הבית נשרף פעמיים.

00:18:17:07 00:18:14:08
באותם הימים כשאנשים הסתכסכו
אחד עם השני,

00:18:20:02 00:18:17:11
הם החזירו נקמה
ע"י שריפת בתים,

00:18:22:11 00:18:20:08
או שהיו גונבים צאן

00:18:29:03 00:18:22:18
או שהיו רבים כשהם חמושים
והורגים אחד את השני.

00:18:30:20 00:18:29:07
ככה היו נוהגים.

00:18:34:23 00:18:31:16
האנשים ששרפו את ביתו של אבי

00:18:39:19 00:18:37:09
בתקופה שהאיטלקים שלטו באתיופיה,

00:18:45:09 00:18:40:02
היו אנשים שהיו עם אבי
במלחמה נגד האיטלקים

00:18:48:17 00:18:45:17
היו שתי פלוגות שלחמו נגד האיטלקים,

00:18:57:08 00:18:48:24
שתי הפלוגות היו רבים זה עם זה
בטענה שהם תומכים באיטלקים

00:19:03:21 00:18:57:15
בגלל שאותם אנשים נעלבו מכך
הם ניסו לנקום באבי,

00:19:06:09 00:19:04:02
לכן הם שרפו לו את הבית פעמיים.

00:19:09:22 00:19:06:15
איך הם שרפו את הבית
בזמן שאנשים שהו בבית?

00:19:13:12 00:19:09:25
כן בוודאי,
אני זוכר היטב את אחד המקרים.

00:19:14:07 00:19:13:17
ספר לי על המקרה שאתה זוכר.

00:19:19:10 00:19:14:10
הבית שלנו היה בית גדול
שנבנה מקש,

00:19:26:18 00:19:19:15
הבית נבנה בשיטה שהיו בונים
כנסיות, לכן הבית היה גדול,

00:19:30:15 00:19:26:24
כאשר הבית הגדול הזה עלה באש
היה קשה להאמין למראה עינינו.

00:19:32:22 00:19:30:17
מה אתה זוכר מהחוויה הזו?

00:19:34:23 00:19:33:04
האם לספר לך אלו סכנות היו
בעקבות השריפה?

00:19:38:24 00:19:35:06
לא, היכן היית בזמן שהבית עלה באש
האם זה היה באור יום או בלילה?

00:19:43:22 00:19:39:04
הייתי בבית, זה קרה בלילה,
לרוב הם הציתו את הבתים בלילה.

00:19:46:24 00:19:44:04
כל זה קורה בזמן שכולם ישנים.

00:19:51:19 00:19:47:03
ואז אנשים היו מתעוררים
משאיפת העשן והלהבות

00:19:54:05 00:19:51:24
אתה התעוררת משאיפת העשן
או מהמהומות שהיו?

00:19:56:20 00:19:54:10
הוריי חילצו אותי מהבית

00:20:03:05 00:19:57:03
אני רק זוכר שאבי סחב אותי על גבו
וחילץ אותי מהבית,

00:20:04:18 00:20:03:12

אבל הם התעוררו מיד.

00:20:08:22 00:20:05:13
מה שרציתי להדגיש לך בסיפור הזה
בגלל אותו מקרה,

00:20:13:20 00:20:09:04
לאחר שהבית נשרף
הוא בנה שם בניין, בית עם קומות.

00:20:18:14 00:20:14:07
את קירות הבית אוטמים בבוע,

00:20:25:06 00:20:18:22
הוא בנה את הריצוף של הקומה העליונה
מבוע, ובכך בנה קומה נוספת.

00:20:29:15 00:20:25:10
את הגג של הקומה העליונה
הוא כיסה אותה בקש,

00:20:35:00 00:20:29:25
בקומות העליונות היו חדרי השינה
עולים עם סולם וישנים שם.

00:20:37:04 00:20:35:08
הוא (אבי) עשה דברים מדהימים כאלו!

00:20:38:16 00:20:37:07
הבית היה מאוד גדול

00:20:41:24 00:20:39:07
מאז לא שרפו לנו את הבית.

00:20:45:14 00:20:43:20
מה שסיפרת לי הרגע
זה מאוד מפחיד

00:20:47:21 00:20:45:16
הם באו במטרה להרוג אתכם.

00:20:49:23 00:20:47:24
כן הם באו להרוג אותנו,
לא היה אכפת להם מכלום.

00:20:53:25 00:20:50:01
בנוסף לבני אדם בזמן השרפה
היו גם בעלי חיים קשורים בחצר,

00:20:56:05 00:20:54:07

האם בעלי החיים שהיו בחצר
ברחו, איבדתם אותם?

00:21:03:13 00:20:56:09
אבי שיחרר אותם מהר לפני
שהשריפה הגיע אליהם,

00:21:06:08 00:21:03:21
ואז כבר היה התקהלות של השכנים
שעזרו לו לחלץ אותם.

00:21:14:10 00:21:06:14
בנוסף הם ניסו להשתלט על השריפה
עם מים, עלים וכו'... ולמזער נזקים.

00:21:16:11 00:21:14:12
אבל רוב התכולה שהייתה
בתוך הבית נשרפה,

00:21:19:02 00:21:16:25
כל הרכוש שהיה לכם בבית נשרף?
- כן.

00:21:20:23 00:21:19:11
בזמן שכל זה התרחש...
- בנוגע לרכוש,

00:21:28:16 00:21:21:01
למשל את היבול, היו מאחסנים אותו
בתוך "גוֹטְרָה" - מחסן שעשוי מבוץ,

00:21:31:13 00:21:28:18
היבול נשמר בתוך המחסן
עם מכסה מעליו,

00:21:36:04 00:21:31:23
לכן היבול ניצל מהשריפה,
בגלל שהמחסן היה עשוי מבוץ.

00:21:37:23 00:21:36:15
תרחיב לי את הסיפור הזה,

00:21:43:18 00:21:38:02
קמתם בבוקר והיה לכם בית שרוף
איך המשכתם הלאה בחיים?

00:21:45:04 00:21:43:21
התושבים היו תומכים אחד בשני

00:21:49:16 00:21:45:20

לאחר שהבית נשרף
בנו סוכה זמנית בצמוד לבית,

00:21:54:21 00:21:49:25
לאחר מכן, הסוכה שנבנתה
שימשה כמו סוכת אבלים,

00:21:57:24 00:21:55:01
היו באים לסוכה הרבה אנשים
תומכים ומעודדים את אבי.

00:22:01:08 00:21:58:10
בנוסף הם ייעצו לו בתכנון הבית החדש

00:22:05:07 00:22:02:04
לאחר התכנון, כרתו עצים
ומתחילים לבנות את הבית.

00:22:10:07 00:22:05:21
חיון של אבי הוא
סיפור נהדר בפני עצמו!

00:22:14:05 00:22:10:10
הוא עבר את כל זה לבדו
ללא תמיכה של אף אחד.

00:22:19:22 00:22:16:03
האם לא היו חוקים באותם הימים,
לא יכולתם לתבוע את העבריינים?

00:22:24:03 00:22:19:24
אף אחד לא ידע בוודאות
מי הצית את הבית,

00:22:26:21 00:22:24:06
יכולנו רק לנחש מי היה
יכול לעשות דבר כזה,

00:22:33:20 00:22:27:05
ולשער את הסיבות שהחשוד
הצית את הבית בגללן,

00:22:35:23 00:22:33:24
לכן לא יכולנו לדעת בוודאות
מי שרף את הבית.

00:22:41:12 00:22:36:03
במקרים כאלו, היה מנהג מקומי
שהתושבים היו מתאספים,

00:22:46:11 00:22:41:14

באסיפה התושבים היו דנים
באירוע שהתרחש,

00:22:50:23 00:22:47:02

לאחר שהם חוקרים את כל האירוע

00:22:57:21 00:22:51:06

מעלים שמות של חשודים הפוטנציאליים
שיכלו להיות מעורבים באירוע,

00:23:00:22 00:22:58:00

ובכך לאחר חקירה מעמיקה
היו מגיעים למי שביצע את העבירה.

00:23:03:19 00:23:01:14

הם ניסו להגיע לחשודים שהציתו
את ביתנו בדרך הזו,

00:23:06:11 00:23:03:22

בסוף התברר שהמציתים הגיעו
ממקום רחוק.

00:23:10:06 00:23:06:16

האם אביך עשה את החקירה הזו?

00:23:13:02 00:23:10:08

כן, הוא אסף את המשפחה והחברים
ודן איתם על האירוע,

00:23:14:07 00:23:13:05

אתה זוכר את זה?

00:23:21:19 00:23:14:14

כן, אני זוכר את זה קצת מטושטש

00:23:25:17 00:23:21:25

לכן המציתים באו ממקום מאוד רחוק
והציתו את ביתנו.

00:23:27:07 00:23:25:19

איך הגיעו למסקנה
שהם באו ממקום מרחוק?

00:23:34:09 00:23:27:10

הגיעו למסקנה לפי ההיסטוריה של אבי,
בזמן המלחמה היו לו מתנגדים.

00:23:37:21 00:23:34:20

בזמן שלחמו באיטלקים היו שתי פלוגות

שנקראו "באנדה" ו "ערבנ'א",

00:23:43:09 00:23:37:23
פלוגת "ערבנ'א" לחמו באיטלקים
מתוך נאמנות למדינה ושחרורה מהכיבוש

00:23:53:25 00:23:43:13
לעומת זאת פלוגת "באנדה" היו מקבלים
שוחד מהאיטלקים ונלחמים נגד ערבנ'א,

00:23:59:13 00:23:54:06
לכן מהסיפור הנ"ל, אבי העיד
שאויביו יכולים להיות משם.

00:24:01:19 00:23:59:17
וכך שיערנו שהחשודים בהצתה
הם מגיעים משם.

00:24:04:11 00:24:01:25
לאחר שמינו את החשודים,
מה עושים איתם?

00:24:08:25 00:24:04:17
לאחר שאיתרו את החשודים,
הקורבן היה מנסה לנקום בפוגע

00:24:19:25 00:24:09:02
בכל מיני דרכים, או שהוא שורף
את ביתו חזרה, או שהיה יורה בו.

00:24:24:05 00:24:21:16
ככה הקורבן היה נוקם,
ומתקן את העוול שנעשה לו.

00:24:25:12 00:24:24:10
מה אביך עשה עם החשודים?

00:24:29:00 00:24:25:15
אבי לא עשה דבר כדי לנקום באויבים,

00:24:36:01 00:24:29:04
במקרה שהתרחש לפני שהציתו את ביתנו,

00:24:44:10 00:24:36:12
באו אליו הרבה אנשים שטענו שאבי
מחזיק נשק, וניסו לחטוף לו את הנשק,

00:24:45:10 00:24:44:16
האם אתה זוכר את המקרה הזה?

00:24:52:04 00:24:45:13
כן, אני לא זוכר את זה בעצמי
אלא אני זוכר לפי הסיפור של אבי.

00:24:55:22 00:24:52:24
כשהם באו אליו בלילה,

00:25:00:22 00:24:56:06
מסביב לבית היו עצים שנקראים "בסנה"

00:25:03:19 00:25:01:01
בקיץ העלים היו מתייבשים
ונושרים על הרצפה,

00:25:11:24 00:25:04:02
בלילה כשהיו עוברים על העלים
היו שומעים את הרעש,

00:25:16:05 00:25:12:08
אבי היה אדם ערני מכיוון
שהיה חושד באנשים שיפגעו בו,

00:25:19:02 00:25:16:11
אני מספר לך את גרסתו.

00:25:26:20 00:25:19:21
הוא דיבר עם אמי שבאו גנבים

00:25:32:02 00:25:27:11
הם המשיכו להקשיב לרעש,
והרעש התעצם

00:25:42:22 00:25:32:12
אבי קם ממיטתו התלבש, ואמר לאמי
כשאצא מהדלת לסגור את הדלת,

00:25:47:10 00:25:43:02
הוא יצא מהבית חמוש,
היה לו אקדח ורימון

00:25:58:03 00:25:48:20
הוא התחבא וחיכה להם חמוש
מאחורי ערימת יבול של טף ליד הבית

00:26:03:03 00:25:58:23
ואז הם הגיעו לכיוון הבית,

00:26:11:12 00:26:03:25
כשהם התקרבו, היה אור ירח
והוא זיהה את הפרצופים שלהם

00:26:15:16 00:26:12:00
ואז לפני שהם התקרבו לכיוון
הבית הוא רץ לכיוון שלהם

00:26:19:15 00:26:15:19
שלף את הרימון
וזרק עליהם.

00:26:22:03 00:26:20:12
הוא הפציץ אותם,

00:26:26:13 00:26:22:18
כתוצאה מהפיצוץ נהרגו שניים מהם,
והיו גם כאלה שאיבדו את רגליהם,

00:26:33:02 00:26:26:18
הם צעקו מהבהלה
וברחו חזרה עם הגופות,

00:26:38:03 00:26:33:08
2 אנשים נהרגו מהפיצוץ,
ככה הוא חיסל אותם.

00:26:44:08 00:26:38:23
לאחר אותו האירוע, הם התארגנו שוב
ובאו לשרוף את ביתנו.

00:26:45:13 00:26:44:13
הם רצו לנקום בכם?

00:26:46:14 00:26:45:16
כן הם באו לנקום.

00:26:48:22 00:26:47:04
אלו היו צורת החיים בכפר.

00:26:50:04 00:26:49:04
זה מעורר פליאה!

00:26:56:08 00:26:50:06
כן, אחת הבעיות באותם הימים הייתה,
שלא היה חוקים מוסדרים.

00:26:58:17 00:26:56:11
התושבים פתרו את הבעיות
שלהם בעצמם בלי חוקים.

00:27:03:16 00:26:59:16
לכן כשהיו סכסוכים בין האנשים

הם פתרו את הבעיה בדרך הזו.

00:27:08:14 00:27:03:22
חלקם היו נפצעים, וחלקם נהרגים

00:27:12:03 00:27:08:22
או שהיו אירועים של שריפת רכוש
של אחד של השני,

00:27:14:03 00:27:12:11
זו הייתה הדרך שפעלו בה.

00:27:17:12 00:27:14:08
לאחר אותו המקרה של 2 הרוגים
הם חזרו לשרוף את ביתכם,

00:27:20:22 00:27:17:14
לאחר אותו המקרה, הם חיכו הרבה זמן
ואז חזרו לשרוף את הבית.

00:27:22:10 00:27:21:00
איך הסיפור הזה ממשיך הלאה?

00:27:27:03 00:27:22:12
לאחר מקרה השריפה,
אינני זוכר מה אבי עשה בנושא,

00:27:34:13 00:27:27:18
לאחר שהבית הגדול נבנה חזרה,
לא ניסו להצית אותו או לנקום שוב

00:27:40:09 00:27:35:14
כולם היו חמושים
ככה הגנו על עצמם

00:27:44:15 00:27:40:13
מאז אותו המקרה,
אני לא זוכר שהיו מקרים נוספים.

00:27:48:04 00:27:45:20
האם חיו יהודים באזור שלכם?

00:27:51:14 00:27:48:09
באזור שלנו היו חיים
אנשים כמו אבי

00:27:57:08 00:27:51:17
באזור אליאס חיו שתי קבוצות
שנקראו "טיבבנ'א" ו"צ'ואה".

00:28:01:01 00:27:57:12
אלו אותם אנשים שלימים כונו
"פלאשמורה"?

00:28:05:19 00:28:01:04
הדור הנוכחי אולי מכנים אותם ככה,
אבל זו היסטוריה רבת שנים

00:28:10:10 00:28:05:21
זה סיפור שהיה קיים
מהדור של סבא רבה שלי

00:28:16:15 00:28:10:13
זה אומר שהיו שתי קבוצות עיקריות
שכונו "טיבבנ'א" ו "צ'ואה"?

00:28:18:22 00:28:16:17
כן, הם כונו "טיבבנ'א"
- היהודים כונו ככה!

00:28:22:08 00:28:19:20
טיבבנ'א - שמשמעותו אומן
זהו הכינוי התקין והמכבד

00:28:35:05 00:28:23:20
אבל לרוב כינו אותם בשמות מזלזלים
כמו: מפסלים, יצרני בגדים, ברזלנים

00:28:38:13 00:28:35:14
טיבבנ'א - זהו הכינוי התקין והמתאים
לעיסוקם של היהודים.

00:28:45:10 00:28:38:18
אנשים מחונכים היו קוראים להם
בכינוי התקין- טיבבנ'א.

00:28:47:17 00:28:45:16
איך רוב התושבים היו קוראים לכם?

00:28:50:05 00:28:47:24
רוב התושבים היו מכנים אותנו
בשם "שיימנ'א" - יצרני בגדים.

00:28:58:11 00:28:50:08
הכינוי הזה שימש בכדי
להנמיך אותנו ולזלזל בנו,

00:29:02:00 00:28:58:16
למרות שמקור הכינוי "שיימנ'א" חיובי

00:29:08:07 00:29:02:02
למשל כמו הכינוי "פלאשה" שמקור
המילה היא "פלש" (נווד),

00:29:13:16 00:29:08:19
המילים האלו הנם הכינויים
התקינים לאותם אנשים,

00:29:21:04 00:29:13:18
אבל אנשים נתנו להם משמעות שלילית
בכדי להעליב ולזלזל.

00:29:26:22 00:29:23:22
האם אביך היה הולך לכנסיות?

00:29:28:22 00:29:27:05
כן הוא היה הולך,
- חייתם באורח חיים נוצרי

00:29:30:12 00:29:28:25
כן הם חיו אורח חיים נוצרי.

00:29:34:06 00:29:30:13
בתוך בתיהם הם שמרו
על שורשים יהודיים.

00:29:39:21 00:29:34:12
למעשה הנצרות האורתודוקסית
באתיופיה נוסדה,

00:29:44:00 00:29:42:14
הנצרות התבססה על ספר "אורית"
(ספר תורה).

00:29:50:14 00:29:44:23
אם חוזרים להיסטוריה, הכל התחיל
מספר "אורית" בעיר אקסום

00:29:54:14 00:29:51:03
לכן הנצרות נכנסה לאתיופיה
בשלב הרבה יותר מאוחר.

00:30:01:20 00:29:54:23
לכן היהודים שנרדפו ע"י הנוצרים
חיו באורח חיים נוצרי כלפי חוץ.

00:30:10:24 00:30:01:23
אבל בתוך בתיהם הם השתדלו
לשמור על מקור יהדותם.

00:30:17:04 00:30:11:03
כשאתה מסתכל על כך היום בדיעבד
ישנם מנהגים יהודיים ששמרתם בבתיכם?

00:30:20:05 00:30:17:08
כן, למשל אמי זיכרונה לברכה,

00:30:30:11 00:30:21:08
הייתה נוהגת להדליק אש
כל ימי שישי בערב ומתפללת,

00:30:33:12 00:30:30:14
כמו שהנשים בארץ מדליקות נר
לפני כניסת שבת,

00:30:39:08 00:30:33:16
אני זוכר שהיא הייתה מדליקה אש
ואומרת שהשבת נכנסת,

00:30:44:08 00:30:39:16
וכך נהגה כל ימי שישי
לפני כניסת השבת

00:30:47:22 00:30:44:18
לכן בימי שבת וראשון
היו ימי מנוחה.

00:30:50:00 00:30:48:01
יום ראשון זהו יום
מנוחתם של הנוצרים

00:30:54:14 00:30:50:02
וגם יום שבת היה נחשב ליום מנוחה
אינני יודע מאין המקור לכך,

00:30:58:03 00:30:54:20
לכן אני זוכר ששני הימים
יום שבת ויום ראשון היו ימי מנוחה.

00:31:01:21 00:30:58:09
גם בביתכם הייתם היה את המנהג הזה?
- כן, אני זוכר את זה היטב.

00:31:03:19 00:31:02:04
ישנם עוד מנהגים שאתה זוכר?

00:31:09:21 00:31:05:10
היו מנהגים נוספים בנושא האוכל,
- אילו מנהגים?

00:31:19:11 00:31:11:09
הקפדנו לא לאכול כל אוכל שמוצאים,
צריך לבדוק מהיכן האוכל,

00:31:25:00 00:31:20:19
ומי הכין את האוכל, לימדו
אותנו בילדותנו את הדברים אלו

00:31:34:18 00:31:25:11
לימדו אותנו לא לאכול כל מה
שמציעים לנו, גם אם היינו רעבים.

00:31:37:04 00:31:35:09
היו מנהגים כאלו.

00:31:46:12 00:31:37:19
היו עוד הרבה מנהגים בתוך הבית,
באופן שמירת האוכל, ניקיון כלי האוכל

00:31:53:04 00:31:47:02
למרות שזה לא המאפיין העיקרי שלהם,
היו בתים מסוימים שהקפידו בנושא הזה.

00:31:55:18 00:31:53:09
על מה הקפידו בנושא כלי האוכל?

00:32:05:16 00:31:56:01
בנושא ניקיון כלי האוכל
והחשיבות של זה.

00:32:08:09 00:32:05:19
האם היו יהודים שחיו באזור שלכם?

00:32:11:16 00:32:08:16
לא היו אנשים שהצהירו עליהם כיהודים

00:32:19:19 00:32:11:20
היה ניתן לדעת שהם יהודים ע"פ
המנהגים שסיפרתי לך ואורח חייהם,

00:32:24:16 00:32:20:06
מעבר לכך אפילו לא הכירו
את המילה "יהודי",

00:32:28:11 00:32:24:18
המילה "יהודי" היה לה
קונוטציה שלילית,

00:32:36:23 00:32:28:17
היהודים כונו "הייהוד", הם האמינו

ש"היהוד" הם אלו שצלבו את ישו,

00:32:44:11 00:32:37:05
הנוצרים השוו את היהודים ל "היהוד"
לכן זה היה דבר שלילי.

00:32:50:15 00:32:44:14
על העוול הזה
המשפחות היהודיות היו מרבים לשוחח,

00:32:56:22 00:32:50:19
איך הם מאמינים בזה,
ולמה הם מנפצים שמועות כאלו,

00:32:58:12 00:32:57:00
לא הבנתי
- הם היו דנים בניהם,

00:33:06:16 00:32:58:17
מאין להם לדעת שיהודים צלבו את ישו
ושאין לכך שום הוכחה.

00:33:11:07 00:33:07:24
האם היו באזור שלכם
קהילה של "היהוד"?

00:33:13:12 00:33:11:09
לא היה,
- לדברך כלל לא הייתה קהילה כזו.

00:33:16:14 00:33:14:19
ברשותך נחזור לתקופת הלימודים שלך,

00:33:21:14 00:33:18:19
באיזה גיל נשלחת ללמוד בבית ספר?

00:33:27:03 00:33:21:20
אני נשלחתי לבית ספר דתי
בפעם הראשונה בגיל 7,

00:33:32:07 00:33:28:07
האם היו לך אחים שהלכו יחד
אתך ללמוד בבית ספר?

00:33:36:11 00:33:32:10
לא, אני הייתי הראשון
שנשלחתי ללמוד בבית ספר

00:33:42:06 00:33:36:14
לאחר מכן אחיי הקטנים גם

נשלחו ללמוד בבית ספר,

00:33:45:05 00:33:42:13

כמה אחים ואחיות היו לך?
- היינו הרבה אחים,

00:33:52:05 00:33:45:12

מצד אמי ישנם שישה אחים
ומצד אבי עוד שישה אחים

00:33:54:16 00:33:52:14

יחד היינו 12 ילדים.

00:33:55:23 00:33:54:18

היכן אתה ממקום ביניהם?

00:33:58:05 00:33:56:04

אני...

00:34:03:20 00:34:00:03

אני הבן השני מצד אבי,
אבי הביא ילדים לעולם בשלב מאוחר

00:34:08:25 00:34:04:01

אחרי הבת הראשונה שלו,
הוא התגייס לצבא האתיופיה.

00:34:14:19 00:34:09:07

אחריה אני נולדתי,
ואחריי נולדו עוד ארבעה ילדים.

00:34:19:05 00:34:16:05

אז תחילה נשלחת לבית ספר דתי?

00:34:22:24 00:34:19:06

כן, התחלתי ללמוד בית ספר דתי

00:34:29:10 00:34:23:11

ביום השלישי או הרביעי ללימודים,
רוב התלמידים שם היו ילדים גדולים,

00:34:34:15 00:34:29:18

אני הייתי בין הילדים הקטנים בגיל

00:34:36:15 00:34:34:21

בני כמה הילדים הגדולים?

00:34:44:24 00:34:36:21

הם היו בני 12-13 בערך,
אני הייתי אז בן 7.

00:34:48:13 00:34:45:07
אותם הילדים הגדולים
היו יושבים מאחורה ומפריעים,

00:34:52:15 00:34:48:18
המורה - ה-"קייס" היה איש זקן

00:35:00:21 00:34:53:03
כשה"קייס" היה מבקש להפסיק להפריע,
הם היו מאשימים אותי שאני המפריע

00:35:04:19 00:35:01:12
אני אפילו בקושי יכולתי
לדבר באותם הימים,

00:35:10:12 00:35:05:04
ה"קייס" ביקש שאגש אליו,
אז הייתי עם מכנסיים קצרים

00:35:18:07 00:35:10:22
הוא נתן לי צביטה חזקה בירך
והציפורניים שלו חדר לתוך העור שלי,

00:35:23:17 00:35:19:01
התחלתי לדמם, וה"קייס" לא זכר
כיצד הוא עשה לי את זה

00:35:30:10 00:35:24:02
חזרתי בוכה הביתה, אבי ראה את הפצע
והתחיל לכעוס על הקייס

00:35:35:07 00:35:30:14
הוא לקח אותי חזרה לקייס וטען בפניו
כיצד הוא עושה מעשה כזה,

00:35:40:03 00:35:35:20
שלחתי אליך ילד קטן בכדי
שתלמד ותחנך אותי

00:35:51:21 00:35:40:16
במידה ואתה מעניש אותי, תעניש אותי
בדרך אחרת, למה צריך לפצוע את הילד,

00:35:57:15 00:35:52:06
אבי הפנה את הטענות כלפי הקייס
והקייס התנצל בפני אבי על מעשיו

00:36:04:13 00:35:58:01
מאותו מקרה אמרתי לאבי שאני מעדיף

למות מאשר ללכת לאותו בית ספר,

00:36:10:23 00:36:05:05

ואז מהבית ספר הדתי עברתי
לבית ספר רגיל שנקרא "אסכולה",

00:36:14:08 00:36:12:13

ומאז התחלתי ללמוד בבית ספר הזה.

00:36:17:03 00:36:14:14

זה היה באותו אזור?

- כן זה באותו אזור.

00:36:25:24 00:36:17:06

הבית ספר היה בעיירת אליאס
המרחק מהבית שלי היה כ- 1.5 ק"מ.

00:36:31:24 00:36:27:02

למדתי שם עד כיתה ה'.

00:36:37:00 00:36:32:12

מה אתה זוכר מהפעם הראשונה

שהלכת לבית ספר?

00:36:41:25 00:36:37:04

ראשית שמחתי שעזבתי

את הבית ספר הדתי,

00:36:48:23 00:36:42:23

בבית ספר החדש היו מורים שלימדו

מקצועות רגילות וגם מורים לדת

00:36:53:06 00:36:49:18

הם לימדו נושאים כגון: מוטיבציה,

שפה אמהרית, ועוד'.

00:37:00:04 00:36:53:11

המורים האלו היו מורים לנושאי דת

אך גם הוכשרו ללמד מקצועות חול.

00:37:08:20 00:37:01:02

שאר המורים היו מורים רגילים

שסיימו 8-9 שנות לימוד.

00:37:11:20 00:37:09:14

לכן שמחתי מאוד ללכת ללמוד שם.

00:37:15:24 00:37:12:05

איך היה נראה הבית ספר,

האם היו בו הרבה תלמידים?

00:37:20:22 00:37:16:01
בבית ספר למדו עד כיתה ה'
המבנים היו עשויים מקש,

00:37:26:13 00:37:21:01
הבית ספר היה בתוך מתחם
גדול שהיה מוקף בעצים

00:37:35:04 00:37:27:11
היה שם מגרש כדורגל יפה, הדשא
תמיד היה ירוק באופן טבעי מהגשם,

00:37:42:15 00:37:35:18
באתיופיה הצמחים גדלו באופן טבעי
בלי התערבות של איש,

00:37:53:03 00:37:43:04
בחורף הצמחים היו פורחים
ונשארים כך עד חודשי האביב.

00:37:56:05 00:37:53:06
הצמחים היו מתייבשים
רק לחודשים בודדים,

00:38:00:01 00:37:56:08
ואז היו משחררים אותנו להפסקות
היינו הולכים למסדר ולמשחקי ספורט

00:38:01:15 00:38:00:10
מה הכוונה מסדר?

00:38:06:00 00:38:01:17
בבוקר כשהגענו לבית הספר,
עשינו מסדר ושרנו מזמור.

00:38:06:24 00:38:06:05
על מה היה המזמור?

00:38:12:19 00:38:07:01
המזמור היה על אתיופיה,
- אתה זוכר את המילים של השיר?

00:38:15:16 00:38:13:11
אני זוכר,
אבל כיום שכחתי את המילים.

00:38:19:05 00:38:15:19
אתה יכול לנסות לשיר את המזמור?
- אני לא זוכר את המילים.

00:38:22:09 00:38:19:13
התקופה הזו הייתה בזמן השלטון
של הקיסר היילה סלאסי?

00:38:23:07 00:38:22:12
כן זה היה בתקופה של היילה סלאסי.

00:38:24:19 00:38:23:09
אתה לא זוכר את המזמור בכלל?

00:38:32:20 00:38:24:21
המילים של המזמור היו על עצמאותה של
אתיופיה, על הדגל והקיסר היילה סלאסי,

00:38:36:24 00:38:33:17
הבתים של המזמור היו חרוזים בנושאים
האלו, לצערי אני כבר לא זוכר את זה.

00:38:41:07 00:38:37:25
חבל,
- מידי בוקר היינו שרים את המזמור.

00:38:47:17 00:38:41:13
כולם היו עומדים במסדר בזמן השיר
ורק אחרי השיר מתחילים ללמוד.

00:38:49:10 00:38:47:24
עד איזה שעה הייתם לומדים?

00:38:55:22 00:38:50:21
מתחילים ללמוד בשעה 8:00 בבוקר
(השעה 2:00 לפי השעון האתיופי)

00:38:59:22 00:38:56:14
ומסיים ללמוד בשעה 16:00
(בשעה 10:00 לפי השעון האתיופי)

00:39:05:09 00:39:00:19
הייתה הפסקת ביניים ארוכה
באמצע היום, ושתי הפסקות אוכל

00:39:10:03 00:39:05:22
הפסקת האוכל הגדולה הייתה
בשעה 13:30, ככה היה הלו"ז היומי.

00:39:13:12 00:39:10:11
אחרי ההפסקה הייתם ממשיכים ללמוד?
- כן הלימודים היו ממשיכים,

00:39:20:03 00:39:14:06
המשכתם ללמוד עד שעה 16:00?
- ההפסקה הייתה משעה 13:00 עד 14:30

00:39:27:11 00:39:20:07
משעה 14:30 עד 16:00 ממשיכים
ללמוד ומסיימים את היום.

00:39:31:10 00:39:27:13
10:00 זה 16:00 לפי השעון המקומי?
- כן,

00:39:35:03 00:39:32:16
מה היית עושה בזמן הפסקות?

00:39:41:18 00:39:36:13
הייתי הולך לדודים שלי מצד אבי,

00:39:48:18 00:39:42:15
הייתי אוכל, ונח אצלם,
ומידי פעם לקחתי איתי אוכל מהבית.

00:39:51:22 00:39:49:18
זה מה שהייתי עושה בזמן
ההפסקה הגדולה.

00:39:59:19 00:39:53:23
בשלב מאוחר יותר, אחרי שהוריי התגרשו
אמי עברה לגור בעיירה אליאס

00:40:06:08 00:39:59:21
היא הייתה גרה שם עם ילדיה,
לכן היה לי עוד בית ללכת אליו.

00:40:09:12 00:40:06:11
לפעמים הייתי הולך לבית של אמי
ולפעמים לבית של אבי.

00:40:12:18 00:40:10:07
לכן היו לי מאוד נוח.

00:40:19:04 00:40:13:02
מה היה בתוך הבית ספר, האם היה
לכם שירותים או מים לשתייה?

00:40:26:21 00:40:19:05
היו בתי שימוש שנבנו
לפי מה שמקובל שם,

00:40:28:14 00:40:27:03

איך זה היה בנוי?

00:40:35:14 00:40:28:17

היו עושים בור עמוק,
ולמעלה סוגרים את הבור עם קרשים,

00:40:41:20 00:40:38:09

ומחזקים את הקרשים עם מסמרים
אלו היה השירותים שהיו בבית הספר.

00:40:44:14 00:40:42:10

ואיפה הייתם שותים מים?

00:40:49:22 00:40:44:16

למען האמת לא היה מים
לשתייה בתוך הבית ספר,

00:40:51:16 00:40:50:09

אז מה הייתם עושים
כשהייתם צמאים במהלך היום?

00:40:57:14 00:40:51:19

מידי פעם היו תלמידים
שהיו מביאים מים בבקבוק מביתם,

00:41:04:23 00:40:57:19

שאלת אותי שאלה טובה,
לא היו מים כלל בבית הספר.

00:41:10:11 00:41:05:09

אם היינו צמאים מאוד,
עד שלא יכולנו לעמוד בכך

00:41:18:22 00:41:10:19

היינו מבקשים אישור לצאת מהבית ספר
ומבקשים מים התושבים בסביבה

00:41:20:10 00:41:19:02

והמורים היו נותנים לכם אישור לצאת?

00:41:23:11 00:41:20:12

כן, אם היינו מאוד צמאים,
המורים נתנו לנו אישור לצאת.

00:41:26:19 00:41:23:14

היה צריך להודיע להם שאתם צמאים?
- כן, הם נתנו לנו אישור לצאת לשתות

00:41:34:12 00:41:26:21

המורים הכירו היטב כל תלמיד ותלמיד

לכן הם ידעו אם הם דוברים אמת,

00:41:40:17 00:41:35:01
המורים שהיו שם, הם היו כמו הורים
הם היו מאוד משקיעים בתלמידים.

00:41:42:24 00:41:41:01
כמה תלמידים למדתם בכיתה?

00:41:51:24 00:41:44:18
למיטב זכרוני היינו בין 15 ל-20
תלמידים בכיתה,

00:41:54:15 00:41:53:11
לא היינו הרבה תלמידים בכיתה.

00:41:59:17 00:41:56:03
איך היו שומרים על משמעת,
מה היו עושים אם הייתם מאחרים?

00:42:06:01 00:42:00:01
לגבי איחורים, אם
מישהו היה מגזים באיחורים

00:42:12:23 00:42:06:18
אם המורים היו מבינים שזהו
דפוס התנהגות שחוסר על עצמו,

00:42:19:19 00:42:13:09
אז היו נענשים,
מכות בידיים עם סרגל

00:42:26:04 00:42:20:03
או שהיו משתמשים במקל לח
בכדי להעניש את המאחר.

00:42:28:20 00:42:26:10
היו עוד צורות ענישה?

00:42:34:02 00:42:28:23
כן, אחרי שהמאחר נכנס לכיתה
המורה היה מבקש ממנו לעמוד בצד

00:42:38:22 00:42:34:12
התלמיד היה עומד בבערך כ-20 דקות,

00:42:46:19 00:42:41:03
עד שהמורה לא נותן לו אישור,
התלמיד לא יכול לשבת.

00:42:50:07 00:42:47:23

אלו צורות ענישה היו עוד?
- חוץ מאלו לא היו עוד צורות ענישה,

00:42:55:20 00:42:50:10

בנוסף היו נותנים אזהרה,
שאם התלמיד מאחר שוב

00:43:01:09 00:42:56:10

המורים ידאגו ליידע
את אביו של התלמיד על מעשיו,

00:43:05:24 00:43:02:11

בנוסף התלמיד היה אזהרה
שישה אותו מהבית ספר.

00:43:09:04 00:43:07:04

האם היה לכם תורן כיתה?
- כן היה תורן כיתה.

00:43:14:01 00:43:09:21

תסביר לנו על התפקיד של התורן כיתה,
אלו אחריות היו לו?

00:43:18:11 00:43:14:04

היו בוחרים בתלמיד מסוים
להיות התורן של הכיתה,

00:43:24:09 00:43:19:05

באנגלית היו מכנים אותו "מוניטר"

00:43:30:23 00:43:25:00

התורן נבחר לפי גילו
ורמת הבשלות שלו,

00:43:39:04 00:43:31:12

אבל לרוב התלמידים הצעירים יותר
היו יותר טובים בלימודים,

00:43:41:19 00:43:39:06

לכן התורן לא היה נבחר לפי
יכולתו הלימודים אלא לפי גילו.

00:43:49:23 00:43:42:16

המורה מציג את התורן הנבחר
ומודיע לכלל הכיתה להישמע לתורן,

00:43:54:05 00:43:50:15

ומורה קובע עובדה שהוא מקשיב
לדבריו של התורן.

00:43:57:09 00:43:55:04
לאחר המינוי היינו מכבדים
את מעמדו של התורן,

00:44:01:14 00:43:58:03
מה היה תפקידו של התורן?
- שלא יהיו הפרעות.

00:44:07:22 00:44:02:17
מה התורן היה עושה בזמן
שהמורה נוכח בכיתה?

00:44:10:16 00:44:07:25
בזמן שהמורה בכיתה הוא כמו כולם
המורה דאג שלא יהיו הפרעות.

00:44:12:19 00:44:11:16
באלו זמנים הוא נכנס לתפקידו?

00:44:15:03 00:44:12:21
התורן מילא את תפקידו עד
שהמורה נכנס לכיתה,

00:44:23:06 00:44:16:24
ובזמני הפסקות, מהיציאה
להפסקה עד החזרה לכיתה,

00:44:28:07 00:44:23:20
היה לו פעמון, והוא היה דואג להשמיע
את הצלצול שנגמרה ההפסקה,

00:44:34:00 00:44:29:19
ואז מודיע לנו להיכנס
לכיתה, וכולם נכנסים.

00:44:35:19 00:44:34:14
היה סמכות לתורן לתת לכם עונש?

00:44:42:10 00:44:36:14
הוא לא היה מעניש בעצמו,
אלא הוא מעביר את מי שהפריע למורה.

00:44:48:02 00:44:42:14
מידי פעם התורן הפריד בין תלמידים
שרבים, אבל לא היה סמכות להעניש

00:44:50:15 00:44:49:04
הוא רק היה מעביר את שמות למורה.

00:44:53:08 00:44:52:02
האם יצא לך להיות תורן?

00:44:58:24 00:44:54:02
לא יצא לי להיות תורן
בכיתה א' עד לכיתה ה'

00:45:04:20 00:44:59:12
אבל לאחר מכן כשהייתי בכיתי ז'
הייתי תורן במשך שנה.

00:45:06:19 00:45:05:03
איך היה לך להיות תורן,
מה אתה זוכר?

00:45:11:13 00:45:07:19
בסה"כ היה בסדר, לפעמים היו
ילדים שהיו מאוד מפריעים

00:45:16:18 00:45:11:16
כשהייתי מעביר את השמות שלהם
למורה הם היו רבים איתי,

00:45:22:20 00:45:18:06
הם היו רבים איתי, ולפעמים
היו בוחנים אותי מחוץ לבית הספר

00:45:28:18 00:45:23:04
כשהיינו משחקים כדורגל,
הם היו מתנכלים בי בכוונה

00:45:31:13 00:45:29:16
היו עושים כל מיני דברים כאלו.

00:45:34:08 00:45:31:22
ברור, הייתם אז ילדים
- כן.

00:45:40:05 00:45:35:16
אוקיי, תמשיך בבקשה בסיפור
מהנקודה שהוריך התגרשו

00:45:45:16 00:45:40:12
ואתה המשכת ללמוד
באותו בית הספר יסודי,

00:45:48:14 00:45:45:17
למדתי בבית ספר היסודי עד כיתה ה'

00:45:58:10 00:45:49:05

לאחר מכן, עברתי ללמוד עיירה
שנקראת "דברה-מרקוס"

00:46:00:00 00:45:58:15
איפה זה "דברה-מרקוס",
האם זה רחוק?

00:46:05:10 00:46:00:04
העיירה "דברה-מרקוס" הייתה במרחק
של 30 ק"מ מהעיירה שבה נולדתי,

00:46:07:06 00:46:05:17
איך היית מגיע ללימודים?

00:46:10:16 00:46:07:19
מאז שעברתי ללמוד שם גרתי שם

00:46:18:04 00:46:11:03
כשעברתי לגור בעיירת "דברה-מרקוס"
הייתי בן 14 בערך

00:46:23:20 00:46:18:06
בעיירת "דברה-מרקוס" היו לי קרובי
משפחה מצד שני הוריי שגרתי אצלם

00:46:28:13 00:46:23:22
אבי היה שולח למשפחות
מצרכי מזון עבורי,

00:46:35:13 00:46:29:03
לכן גרתי אצל קרובי המשפחה עד החופש
ובחגים הייתי חוזר לבקר את משפחתי,

00:46:41:13 00:46:36:09
מתי שהייתי מתגעגע להוריי,
הייתי הולך לבקר אותם.

00:46:43:03 00:46:41:17
איך היית הולך לבקר אותם,
הלכת ברגל או נסעת ברכב?

00:46:47:09 00:46:43:05
חצי דרך הייתי נוסע במכונית
ואת שארית הדרך רוכב על פרד

00:46:52:21 00:46:48:06
היות והיינו צעירים לפעמים
היינו הולכים את כל הדרך ברגל,

00:46:56:19 00:46:53:01

היינו הולכים מרחק
של כ- 15 ק"מ ויותר.

00:46:59:11 00:46:56:22
כמה זמן היה לוקח לכם
הליכה של 15 ק"מ?

00:47:06:22 00:46:59:12
המרחק לקח הרבה זמן,
בערך כ-4 שעות הליכה.

00:47:08:22 00:47:06:24
אוקי,
- כן, זה היה מרחק גדול.

00:47:15:11 00:47:09:23
בדרך הזו סיימתי שם 12 שנות לימוד.

00:47:21:03 00:47:17:00
אחרי שסיימתי כיתה ח'
ועליתי לכיתה ט'

00:47:33:00 00:47:22:22
הגיעו אלינו קבוצה של אמריקאים
שנקראים "צוות השלום"

00:47:36:09 00:47:33:16
היה להם שיתופי פעולה
עם הממשל האתיופי,

00:47:44:24 00:47:36:21
הגיעו אלינו זוג בעל ואישה, הבעל היה
מורה לכימיה, ואשתו מורה לאנגלית

00:47:54:05 00:47:47:00
הם היו בוחרים תלמידים מצטיינים
ועוזרים להם בלימודים,

00:48:00:13 00:47:54:08
הם בחרו שלושה תלמידים,
ולמזלי אני הייתי אחד מהם.

00:48:07:12 00:48:01:05
לכן מכיתה ט' ואילך, הם היו
מלמדים אותנו בתנאים מאוד טובים

00:48:13:19 00:48:07:13
ז"א עד עכשיו גרת אצל הדודים שלך?
- כן, גרתי אצל דודים שלי.

00:48:20:13 00:48:14:10
מאמצע כיתה ט' עברתי לגור
עם המורים הפרנג'ים (לבנים)

00:48:26:00 00:48:20:19
היכן הם היו חיים?
- היה לה בית גדול ומסודר.

00:48:33:12 00:48:26:04
ליד הבית שלהם היו שתי חדרי שירות,

00:48:38:19 00:48:33:20
הם נתנו לנו אחד מחדרי השירות.

00:48:43:22 00:48:38:22
אבל היית גר עם דודים שלך
- כשעברתי אליהם עזבתי אותם.

00:48:48:23 00:48:44:14
עברנו לגור איתם מכיוון שהם עזרו
לנו וגם אנחנו היינו עוזרים להם,

00:48:57:10 00:48:48:24
עזרנו להם לכבס בגדים, לשטוף
כלים יצאנו לטייל איתם יחד

00:49:01:18 00:48:58:19
היינו מארגנים את הסוסים
ומטיילים באזור,

00:49:05:06 00:49:01:20
הם היו מגדלים סוסים
ואנחנו דאגנו לשמור על הסוסים.

00:49:07:23 00:49:05:10
גם אנחנו היינו עוזרים להם הרבה,

00:49:09:20 00:49:08:00
עבדתם איתם ביחד?
- כן, עבדנו איתם.

00:49:17:24 00:49:09:23
הם דאגו לנו להכל, לאוכל, לינה,
ביגוד, ציוד לימודי, ועוד'.

00:49:19:19 00:49:18:02
חיינו איתם שתנאים מאוד טובים.

00:49:29:05 00:49:19:23
גרנו איתם מאמצע כיתה ט' עד סוף

כיתה י', במשך שנה וחצי.

00:49:36:17 00:49:29:12
כשסיימתי כיתה י' ועברתי לכיתה י"א
נפתח קורס פיילוט חדש.

00:49:40:21 00:49:36:19
איך היה לך לגור איתם,
באיזה שפה תקשרתם?

00:49:42:23 00:49:40:23
תקשרנו באנגלית.

00:49:45:02 00:49:43:02
ידעת לדבר אנגלית באותם הימים?
- כן,

00:49:51:19 00:49:45:09
אמנם האנגלית שלי לא הייתה חזקה
אבל היינו מצליחים לתקשר באנגלית.

00:49:58:11 00:49:52:06
היינו לומדים אנגלית,
וגם זו הייתה השפה שתקשרנו איתם.

00:50:08:24 00:49:59:15
גם בבית הספר למדנו באנגלית מקצועות
כמו: גיאוגרפיה, היסטוריה,

00:50:15:21 00:50:10:24
למדנו את שפה אנגלית בפני עצמו,
מדעים, למדנו את כל אלו באנגלית.

00:50:19:23 00:50:17:14
האם ההורים שלך היו באים לבקר אותך?

00:50:22:18 00:50:20:15
אבי היה בא לבקר אותי.
- מה עם אמא שלך?

00:50:30:18 00:50:22:19
אמי לא הייתה באה לבקר אותי,
היא הייתה איתי יחד רק בהתחלה

00:50:40:01 00:50:31:05
למעשה בהתחלה כשעברתי לגור בעיירת
"דברה-מרקוס", אמי לקחה אותי לשם.

00:50:47:10 00:50:40:13
היא נשארה איתי שם תקופה מסוימת

עד שהתרגלתי לגור עם הדודים שלנו

00:50:52:02 00:50:47:18

לא רציתי שהיא תישאר
שם בגללי הרבה זמן

00:51:04:05 00:50:53:17

לכן התחננתי בפניה שלא תדאג לי
שתחזור לביתה, והיא הסכימה לחזור.

00:51:11:10 00:51:04:15

היה לה מאוד קשה לעזוב אותי,
היא הייתה אמה מאוד מסורה.

00:51:19:08 00:51:12:01

היא עזבה את ביתה ונסעה איתי
כדי שאני אסתדר שם

00:51:22:12 00:51:19:14

היא עשתה את כל המאמצים האלו.

00:51:26:15 00:51:24:01

היא הייתה אמה מאוד מיוחדת.

00:51:38:23 00:51:29:08

כשעזבת את בית הוריך היית בן 14,
- כן, כשעברתי לשם הייתי בן 14.

00:51:42:10 00:51:39:11

הייתה אז ילד, לא היה לך קשה?
- היה קשה.

00:51:55:07 00:51:42:13

ילדי הכפר היו מתבגרים מהר,
היינו מקבלים אחריות בגיל 6-7

00:51:59:21 00:51:56:03

לכן זה יתרון מאוד גדול לגדול בכפר.

00:52:05:19 00:52:00:03

להבדיל מהילדים שגדלו בערים
הם נשארים מפונקים גם בגילאי 12-13

00:52:15:13 00:52:06:01

מכיוון שבכפר נתנו לי אחריות מגיל
קטן, זה עזר לי להתמודד עם הקשיים.

00:52:20:19 00:52:16:23

נחזור לרגע לתקופה שחיית עם המורים
הפראנג'ים (לבנים)

00:52:29:19 00:52:22:19
סיפרת שהם דרגו לכם להכל,
האם אביך היה בא לבקר אותך אצלם?

00:52:33:10 00:52:30:01
מאז שעברתי לגור איתם
אבי לא דאג הרבה,

00:52:36:14 00:52:34:04
הייתי מעדכן אותו שאין לי בעיות.

00:52:40:10 00:52:36:15
הוא לא היה בא לבקר אותך?
- לא, אני הייתי מבקר אותם בחופשים.

00:52:49:17 00:52:42:03
ואז המורים רצו להכיר את הסביבה
שגדלתי בה, ולהכיר את משפחתי

00:52:55:21 00:52:50:06
הכנו את הסוסים לדרך,
הם לא רצו לנסוע ברכב

00:53:00:15 00:52:55:24
רכבנו על סוסים כ 30 ק"מ
מעירת דברה-מרקוס עד לעיירת אליאס

00:53:03:16 00:53:00:18
איך היה לכם המסע,
אתה זוכר את הדרך שעשיתם?

00:53:09:04 00:53:03:16
הלכנו לבקר אותם בקיץ, הדרך הייתה
סלולה, לכן לא היה קושי להגיע אליהם

00:53:11:23 00:53:10:11
ככה הגענו אליהם.

00:53:14:11 00:53:11:24
שלושתכם רכבתם על סוסים כל הדרך?
- כן.

00:53:20:17 00:53:15:04
לקחנו שלושה סוסים ואדם נוסף
שהוביל אותנו לשם בתשלום

00:53:25:08 00:53:21:08
עדכנתי את אבי מראש על הגעתנו
לביקור, וככה הגענו אליהם.

00:53:27:06 00:53:25:16
יש ברשותך תמונות שצולמו בביקור?
- כן, יש תמונות.

00:53:35:14 00:53:27:11
הם חיכו לנו עם קבלת פנים
חמה ומגוון כיבודים,

00:53:38:23 00:53:35:21
אלו הכנות עשו לקראת הביקור שלכם?

00:53:48:10 00:53:39:18
הם הכינו משקאות מסורתיים כמו
טאג', טלה וגם שחטו כבש לכבודנו,

00:53:58:02 00:53:51:22
זו התמונה של אמי,
(את אמא שלו)

00:54:06:20 00:54:02:01
מה רואים בתמונות אלו,
- זה אזור הבישולים שהיה מוקף בדשא

00:54:16:24 00:54:07:13
אז לא נתנו חשיבות לתמונות,
לכן אלו התמונות היחידות שנשארו לי

00:54:26:01 00:54:18:14
מכיוון שהם חיכו הרבה זמן כדי לראות
את צורת החיים בכפרים, לקחתי אותם

00:54:32:00 00:54:26:03
כשהגיעו לשם הם התפעלו מאוד
מצורת החיים בכפר.

00:54:35:14 00:54:32:01
אלו דברים אתה זוכר
מרגע הגעתכם לכפר?

00:54:41:04 00:54:35:18
כשהגענו לכפר כל האזור
היה מאוד נקי,

00:54:48:07 00:54:42:10
כל האזור מסביב היה מלא בצמחי
קפה וצמחים של "גאשו"

00:54:56:04 00:54:48:18
היה אפשר לקנא באיך

שהאזור היה ניראה,

00:55:02:09 00:54:56:14
האירו את הבית עם חומר שנקרא
"טואף" זהו חומר להכנת נרות

00:55:07:21 00:55:02:17
הם הדליקו את הנרות האלו
בכל פינות הבית,

00:55:16:21 00:55:08:20
כל רצפת הבית הייתה מכוסה
בדשא רך וארוך שנקרא "פילה"

00:55:21:13 00:55:17:13
הם הכינו את המיטות לאורחים.

00:55:24:13 00:55:21:16
אני עדכנתי את אבי מראש
על כל ההכנות האלו.

00:55:27:19 00:55:24:16
באיזו דרך היית מעדכן אותו?
- הייתי שולח אנשים.

00:55:30:18 00:55:28:16
היו אנשים שהלכו את
הדרך לשם מידי יום,

00:55:37:20 00:55:31:03
ודרכם הייתי מעדכן אותו
כל הזמן על ההכנות לביקור.

00:55:41:25 00:55:38:01
כשהם נכנסו לביתנו
הם (המורים) מאוד התפעלו!

00:55:49:18 00:55:42:06
הם פנו אלי ואמרו לי "איך לא סיפרת
לנו שיש לך משפחה כזאת"

00:55:57:17 00:55:50:01
ואז ביקשו מאבי שיספר להם על חייו,
הוא סיפר להם כמו שאת מראיינת אותי

00:56:00:08 00:55:57:22
ואני תרגמתי להם
באנגלית שידעתי אז.

00:56:07:21 00:56:00:11

הם כתבו את הסיפור של אביך?
- כן, הם כתבו על הנייר שהיה ברשותם

00:56:12:02 00:56:08:07
וגם צילמו הרבה תמונות,
רוב התמונות הלכו לאיבוד.

00:56:19:03 00:56:12:20
כשאבי סיפר לגבר (המורה)
על המלחמה נגד האיטלקים,

00:56:24:01 00:56:19:07
קראו לו מר טיילור הוא שירת
בחיל הים האמריקאי,

00:56:30:01 00:56:24:04
הוא מאוד התרגש מהסיפור של
אבי והקשיב לו לכל מילה

00:56:37:22 00:56:30:20
אבי סיפר לו איך היו נלחמים
באיטלקים, איך הם היו יורים מרגמות,

00:56:41:20 00:56:39:03
הוא סיפר לו גם על הקורבנות
שנהרגו במלחמה,

00:56:45:10 00:56:41:21
כשהוא סיים את כל הסיפור הזה
הוא הצטמרר מאוד,

00:56:49:01 00:56:45:13
מכיוון שהוא נזכר בסיפור שלו
כשהוא נלחם בצבא האמריקאי.

00:56:53:17 00:56:49:07
לאחר מכן מר טיילור התחיל
לספר לאבי את הסיפור שלו

00:56:56:15 00:56:54:14
אני זוכר את כל המקרים האלו.

00:56:58:18 00:56:56:18
כמה ימים הם התארחו בביתכם?

00:57:07:22 00:56:59:14
ישנו לילה אחד, ביום למחרת
בילינו שם חצי יום ואז חזרנו חזרה

00:57:14:01 00:57:08:22

ישנו בבית שלנו רק לילה אחד,
לא, בעצם ישנו שם שתי לילות

00:57:23:12 00:57:14:09
משם הם רצו להמשיך לטייל בכפר
מרוחק שנקרא "טֶשֶׁט"

00:57:29:00 00:57:23:18
לקחנו אותם לטייל שם,
באותה תקופה המקום היה מאוד מיוער

00:57:33:14 00:57:29:21
חצינו נהרות בדרך לשם
תוך כדי הם צילמו הרבה תמונות,

00:57:37:18 00:57:33:16
טיילנו שם יומיים
וביום השלישי חזרנו לבית שלהם.

00:57:39:23 00:57:37:24
איך התושבים של האזור
הגיבו כשראו אתכם?

00:57:46:16 00:57:40:01
באותם הימים לראות אדם לבן, זה היה
מראה נדיר לכן התושבים התאספו סביבם

00:57:54:11 00:57:47:03
הם היו אנשים מאוד נחמדים,
לכן הם לחצו לכולם ידיים

00:57:56:22 00:57:54:18
בד"כ התושבים לובשים בגדים קרועים

00:58:04:25 00:57:57:01
כששמעו שיש אורחים הם לבשו בגדים
נקיים, ובאו לפגוש אותנו

00:58:07:19 00:58:06:19
ככה אירחו אותנו.

00:58:12:17 00:58:10:06
מאוד יפה, תמשיך לספר בבקשה

00:58:21:20 00:58:13:03
לאחר שסיימתי כיתה י' בדברה מרקוס
הממשלה פתחה כל מיני קורסים

00:58:26:00 00:58:22:14
הם פתחו קורס טייס

00:58:34:20 00:58:26:12
הם בחרו את המשתתפים לפי הציונים
והיכולות לימודיות שלהם.

00:58:39:14 00:58:35:06
לאחר שהמשתתפים נבחרו,
הם עברו מבחן פיזי

00:58:45:04 00:58:40:06
הם בחנו את המבנה הפיזי
שלהם הגובה, ועוד'.

00:58:49:03 00:58:45:09
לאחר מכן הם עשו להם
בדיקת שמיעה וראיה,

00:58:56:24 00:58:49:19
בבדיקת ראיה לא עברתי,
לכן הוציאו אותי מהקורס.

00:59:05:23 00:58:57:09
בעין השמאלית שלי,
יש לי בעיית "הצללה"

00:59:10:17 00:59:05:24
בעין השמאלית אני לא יכול
תמונה ברורה.

00:59:17:22 00:59:11:02
היו רופאי עיניים שעשו את הבדיקות,
בעקבות זה נפלתי מקורס הטייס.

00:59:25:02 00:59:18:02
כעסתי מאוד שלא קיבלו אותי,
שניים מחבריי הטובים נבחרו לקורס,

00:59:29:04 00:59:25:25
כשהפרידו מחבריי מאוד כעסתי.

00:59:36:11 00:59:29:13
לאחר זמן מה נפתח קורס רפואה חדש
במכללה לרפואה בעיר גונדר

00:59:40:06 00:59:37:04
הגשתי שוב מועמדות לקורס רפואה,

00:59:45:25 00:59:41:00
התחלתי את הקורס בלי האישור
של המורים הפראנג'ים (הלבנים)

00:59:50:11 00:59:46:09
מי היה מעודד אותך, כשכעסת
שלא התקבלת לקורסים

00:59:53:09 00:59:50:12
עם מי היית מדבר על זה?
- אבי היה מדבר איתי על זה

00:59:57:05 00:59:53:23
כשהייתי מספר לו, הוא היה אומר לי
"יש לך זמן ללמוד את מה שתרצה"

01:00:00:01 00:59:57:07
ואז הוא אמר לי, שהוא
ישמח אם אני אהיה רופא

01:00:04:04 01:00:00:16
מבלי שידע שעומדים לפתוח
קורס רפואה.

01:00:11:09 01:00:04:24
ואז בשיחה שלנו אבי אמר לי,
שהוא מעדיף שאהיה רופא מאשר טייס.

01:00:13:21 01:00:11:18
כשאני חושב על זה,
אני מתפעל מזה עד עכשיו!

01:00:18:11 01:00:14:17
ואז נפתחו קורסים בעיר גונדר,

01:00:27:07 01:00:18:24
קורס אחיות, נירולוגיה, ופיקוח
בריאות בסה"כ נפתחו שלושה קורסים

01:00:36:20 01:00:28:06
הגשתי מועמדות לקורסים והתקבלתי,
ואז בחרתי בקורס פיקוח על הבריאות

01:00:42:17 01:00:37:15
כל מי שהתקבל לקורסים נסענו לגונדר
- בן כמה היית באותו זמן?

01:00:51:22 01:00:42:20
באותם הימים הייתי צריך להיות
בן 17-18

01:00:57:17 01:00:53:03
התחלתי שם את הלימודים,

לימודים קשים במשך 3 שנים

01:01:02:23 01:00:57:24
במהלך ה-3 השנים בלימודים,
כשסיימנו את השנה הראשונה,

01:01:07:23 01:01:03:17
בסה"כ השתתפנו בקורס
32 סטודנטים

01:01:10:12 01:01:08:07
השתתפנו 32 סטודנטים
רק בקורס פיקוח בריאותי,

01:01:16:11 01:01:10:14
היו עוד סטודנטים בשאר הקורסים
כולם נבחרו מכל האזורים באתיופיה

01:01:22:07 01:01:17:12
אחרי שבסוף השנה קיבלנו
את הציונים בקורס

01:01:33:23 01:01:22:22
נתנו לנו בחירה ללמוד לבגרות ולסיים
12 שנות לימוד, במקביל לקורס שלמדנו

01:01:38:10 01:01:34:01
מתוך 32 הסטודנטים בקורס, נבחרנו
11 סטודנטים למסלול הזה, ביניהם אני

01:01:45:05 01:01:38:24
במסלול הזה למדנו, מצד אחד לבגרויות
ומצד שני למדנו לקורס הרפואה

01:01:50:21 01:01:46:14
עשינו מאמצים גדולים כדי להצליח,
זה היה מאוד קשה!

01:01:54:21 01:01:51:03
היו סטודנטים שנשרו באמצע הקורס,
וככה סיימנו את הקורס.

01:01:58:07 01:01:55:17
במי נעזרתם בכל התקופה הזו
מבחינת האוכל, והמגורים?

01:02:00:25 01:01:58:10
הכל היה מאורגן מטעם הממשל,
הממשל דאג להכל.

01:02:04:22 01:02:02:04
הלימודים היו בתנאי פנימייה.

01:02:11:18 01:02:05:11
זאת הייתה מכללה, תנאי המחייה
היו מאוד נוחים לסטודנטים.

01:02:19:12 01:02:11:21
נתנו לנו חדרי שינה, אוכל מסודר
ואפילו דמי כיס, וכל זה הגיע מהממשל

01:02:24:09 01:02:19:20
כל זה קרה בשלטון של היילה סלאסי?
- כן, הקיסר היילה סלאסי היה בשלטון.

01:02:27:23 01:02:24:14
האם הקיסר ניסה לקדם את העם?
- כן, הוא השתדל מאוד לקדם את העם.

01:02:32:19 01:02:28:05
בעניין קידום העם הקיסר היילה סלאסי
עשה מאמצים גדולים

01:02:41:04 01:02:33:15
למרות שתפיסת העולם של השלטון
הייתה שלטון מלכותי

01:02:45:20 01:02:42:11
הקיסר השתדל להוביל ולקדם
את העם באמצעים שהיו לו

01:02:48:14 01:02:45:23
הקיסר היה מאוד פיקח.

01:02:51:14 01:02:48:17
עם זאת לא נפתחו הרבה אוניברסיטאות

01:02:59:15 01:02:52:22
היו רק שלוש אוניברסיטאות בערים,
אדיס אבבה, גונדר, ואסמרה

01:03:03:18 01:02:59:20
בנוסף הייתה מכללה לחקלאות
בכפר "אלמיה"

01:03:12:14 01:03:05:09
לאחר שסיימתי את הלימודים,
התחלתי לעבוד בתפקיד במוקד רפואי

01:03:18:19 01:03:12:24

בתחילת דרכי עבדתי בעיירה שנקראת
"דג'ן" שבמחוז "גוג'אם"

01:03:25:04 01:03:19:08

לאחר שעבדתי שם שנה,
ביקשתי לעבור למקום שנקרא "קפאה"

01:03:31:17 01:03:25:05

"קפאה" זה היה כפר מאוד מרוחק
שנמצא במחוז שנקרא "קולו-קונטה"

01:03:36:06 01:03:31:20

עבדתי שם שנה נוספת, לאחר שנתיים
בתפקיד, חזרתי ללמוד באוניברסיטה.

01:03:41:24 01:03:37:05

חזרת כדי להמשיך את לימודך?
- כן, רציתי להשלים לתואר.

01:03:48:15 01:03:42:07

חזרתי לאוניברסיטה ולמדתי במשך
5 שנים לימודי קצין רפואה,

01:03:50:24 01:03:49:03

סיימתי את הלימודים
וקיבלתי את התואר

01:04:00:03 01:03:51:17

לאחר מכן מילאתי תפקיד כרופא
וגם כמנהל אזורי על מוסדות הבריאות,

01:04:08:19 01:04:00:20

היו באזור הרבה קופות חולים בפיקוח
שלי, ובתפקיד הזה עבדתי במשך 6 שנים

01:04:11:11 01:04:09:15

לאחר מכן,

01:04:16:22 01:04:12:04

במהלך עבודתך היית בקשר עם משפחתך
- כן, כן

01:04:23:20 01:04:17:18

למשל בזמן שהייתי גר במחוז "גוג'אם"
הוריי באו לבקר אותי,

01:04:25:15 01:04:23:22

וגם אני הלכתי לבקר אותם
לעיתים קרובות.

01:04:35:09 01:04:25:18

לאחר מכן, אחרי שמונית
לתפקיד קצין רפואה

01:04:39:17 01:04:36:08

בהתחלה כשנכנסתי לתפקיד
מונית על מחוז שנקרא "ולו"

01:04:44:14 01:04:40:05

באותם הימים הייתה מכת רעב קשה
בכל מחוז "ולו"

01:04:49:22 01:04:44:17

האם בשלב הזה התחנתת והקמת משפחה?
- כן.

01:04:58:18 01:04:49:24

התחנתתי אחרי שנתיים שנכנסתי לתפקיד
מפקח על מוסדות הבריאות,

01:05:08:16 01:04:59:25

איך התחנתתם, מי חיתן אתכם,
האם הכרת את אשתך בעצמך?

01:05:16:21 01:05:09:11

זה סיפור בפני עצמו,
לאשתי קוראים וויינ-אישט טאדפאלץ'

01:05:24:12 01:05:17:17

במשפחה קוראים לה וויינ-אישט,
ובעברית קוראים לה לאה

01:05:30:11 01:05:25:02

בזמן שלמדתי במכללה,
היא למדה שם לימודי אחיות

01:05:33:03 01:05:31:10

לכן הכרנו שם.

01:05:41:15 01:05:33:16

אחרי שהכרנו,
סיפרתי לאבי שהכרתי מישהי

01:05:48:13 01:05:41:18

הם היו מדברים על לחתן אותי,
ואז סיפרתי להם שהכרתי מישהי

01:05:52:20 01:05:49:07

הוא שאל אותי עליה,
וסיפרתי לו הכל עליה

01:06:00:02 01:05:53:01
סיפרתי שהיא מקהילת ביתא ישראל,
הוא השיב לי איך מצאתם אחד את השנייה

01:06:04:10 01:06:00:12
השבתי לו שאנחנו לומדים
באותו מקום, והכרנו שם.

01:06:10:24 01:06:04:18
בכל פעם שנסעתי לבקר אותם, הראיתי
להם את התמונות שלה, ככה המשכנו

01:06:18:11 01:06:11:02
אבי הסכים שאתחתן איתה,
וגם ההורים שלה הסכימו שנתחתן

01:06:21:24 01:06:18:24
ואז התארסנו, לאחר מכן
התחתנו באדיס אבבה.

01:06:25:16 01:06:22:01
מה הכוונה התארסתם?
- זה אומר שהתחייבנו אחד לשנייה.

01:06:26:17 01:06:26:01
אוקיי.

01:06:31:11 01:06:27:14
להיות זוג חברים שם,
זה לא כפי שמקובל היום,

01:06:39:00 01:06:31:14
אחרי החברות מתארסים, ואז מתחתנים
ורק אחרי החתונה נפגשים

01:06:44:15 01:06:40:01
ככה חיכינו, והתחתנו באדיס אבבה.

01:06:50:04 01:06:45:10
האם המשפחות שלכם היו בחתונה?
- כן, הם היו בחתונה.

01:07:01:04 01:06:50:07
אבל רובם היו קרובי המשפחה שלה
שהיו חיים באזור אדיס אבבה,

01:07:06:11 01:07:01:08
גם מהצד שלי באו לחתונה בני דודים
שלי, וכך קיימנו את החתונה.

01:07:09:07 01:07:06:14
ז"א האורחים היו קרובי משפחה
ולא המשפחה מדרגה ראשונה?

01:07:12:19 01:07:09:10
ההורים שלנו לא היו יכולים להגיע
לחתונה באדיס אבבה בגלל המרחק,

01:07:19:01 01:07:12:21
וגם מיהרנו להתחתן,
אבי כעס עלינו קצת בגלל זה

01:07:23:15 01:07:19:24
וככה התחלנו שם
את החיים המשותפים שלנו.

01:07:28:22 01:07:24:21
שנה אחרי שהתחתנו
הילד הראשון שלנו נולד,

01:07:35:01 01:07:29:23
שמהלך החיים שלנו שם
נולדו לנו שני בנים

01:07:42:04 01:07:36:19
סיפרתי לך קודם שבאותם הימים הייתי
עובד במחוז "וולו", היה שם מכת רעב

01:07:51:17 01:07:43:09
תספר לי בבקשה, מה היה המצב במחוז
"וולו", מה גרם לך לעבוד דווקא שם?

01:08:00:09 01:07:51:22
לקראת סיום התואר שלנו,
הייתה תקופת רעב

01:08:08:20 01:08:00:24
הייתה בצורת מאוד קשה באתיופיה
והרבה מהתושבים מתו מרעב במשך שנים

01:08:16:24 01:08:09:13
היינו אז צעירים, ורצינו ללכת לגמול
לעם האתיופי שבזכותו למדנו רפואה.

01:08:23:17 01:08:17:16
באותם הימים היה ביקוש
מאוד גדול לרופאים,

01:08:29:03 01:08:24:07

אבל אני וחבריי נדרנו נדר שכשנסיים
את התואר, נלך לעזור לרעבים

01:08:31:15 01:08:29:06

מה הכוונה נדרתם נדר,
מה אתה זוכר שנדרתם?

01:08:41:23 01:08:31:17

התחייבנו לעצמנו שעם סיום הלימודים
נעבוד במחוז "וולו" ונלחם ברעב.

01:08:47:25 01:08:43:02

היינו ארבעה חברים מאוד טובים
שקיבלנו את החלטה יחד.

01:08:51:08 01:08:48:12

לכן ארבעתנו הלכנו לעבוד
במחוז "וולו"!

01:09:01:21 01:08:52:01

מרצוננו החופשי ביקשנו מראש משר
הבריאות שישבצו אותנו במחוז "וולו"

01:09:07:02 01:09:02:11

הם כיבדו את בקשתנו,
ושיבצו אותנו במחוז "וולו".

01:09:18:06 01:09:07:24

לאחר שהגענו לשם, קיבלתי אחריות
על מחנה של 6,000 אנשים מוכי רעב,

01:09:26:12 01:09:18:16

שם היו איתי יחד שני רופאים,
וכ- 6-7 אחים ואחיות

01:09:34:00 01:09:26:17

ואני הייתי קצין הרפואה,
ככה גיבשנו צוות והתחלנו לעבוד יחד.

01:09:38:16 01:09:34:04

עבדנו שם מסביב לשעון ביום ובלילה,
היו הרבה מחלות

01:09:42:01 01:09:38:18

ספר לי על המצב שהיה שם?

01:09:49:21 01:09:42:04

הכל היה בתוך אוהלים שהקימו במחנה
כל החולים היו באוהלים

01:09:58:17 01:09:50:00
בכל התקופה המאוד רגישה ולחוצה
עבדתי שם שישה חודשים מסביב לשעון.

01:10:03:07 01:09:59:02
האם היה במחנה מקום לבשל אוכל,
איך אנשים הסתדרו שם?

01:10:07:01 01:10:03:08
לכל 6,000 אנשים?
- כן, היה מקום לבישולים

01:10:15:13 01:10:07:05
הם היו מחולקים לקבוצות,
המחנה היה נראה כמו עיר גדולה

01:10:20:21 01:10:15:16
כל הפליטים מהרעב התרכזו שם
כדי להציל את חייהם.

01:10:28:04 01:10:21:01
איזה סיפורים היית שומע מהאנשים?
הרי רוב הפליטים היו חקלאים

01:10:34:18 01:10:28:11
רובם כן היו חקלאים
- איזה פתרונות הציעו להם?

01:10:40:05 01:10:34:21
הם התלוננו על כך שהממשל לא דאג להם
בזמן, ובגלל זה הם נקלעו למצב הזה

01:10:44:20 01:10:40:22
שהממשל היה צריך להירתם לעזרתם
בזמן ולא לחכות הרבה זמן

01:10:54:08 01:10:45:08
הממשל לא רצה לחשוף את הסיפור
בתקשורת בכדי להסתיר את טעויותיו,

01:10:56:18 01:10:54:10
העם כעס על הקיסר
על כל הטענות האלו.

01:11:01:20 01:10:57:11
באותם הימים,
- באותם הימים הקיסר היה אחראי להכל

01:11:11:05 01:11:01:23
האם אלו היו הטענות באותם הימים

או שאלו טענות שאתה מסיק כיום?

01:11:16:13 01:11:11:06
למרות שאנשים לא הביאו את דעתם
בפומבי, היו להם טענות כלפי הממשל

01:11:25:15 01:11:17:01
ומי שחשף את הסיפור לעולם
היה עיתונאי אנגלי

01:11:30:24 01:11:25:18
האם אתה ידעת שהיה אסור לחשוף
את הסיפור (הרעב) לעולם?

01:11:34:19 01:11:31:02
כן, ידעתי
- האם היו אומרים לכם לא לספר?

01:11:39:24 01:11:34:22
לא ביקשו מאתנו לא לספר,
אבל הקפידו לא להכניס לשם עיתונאים

01:11:46:23 01:11:40:24
הם לא רצו שהסיפור יצא לעיתונות,
הכל התנהל בחשאיות.

01:11:54:22 01:11:47:03
האם העיתונאים המקומיים לא נכנסו
לשם כדי לחשוף את הסיפור?

01:12:05:08 01:11:55:03
רוב העיתונאים קיבלו הנחיות
לא לדווח אירועים כאלו

01:12:17:01 01:12:05:12
זה היה הפשע הגדול של בשלטון של
הקיסר היילה סלאסי ו-70 מהשרים שלו,

01:12:24:07 01:12:17:20
זו הייתה הסיבה העיקרית
שכל הזעם התפרץ באתיופיה,

01:12:28:24 01:12:24:12
נושא הרעב ואדמות עורר את
הזעם כלפי השלטון.

01:12:40:24 01:12:29:10
האם האנשים שטיפלת בהם היו טוענים
את הטענות האלו, או שלא עניין אותם?

01:12:46:03 01:12:41:02
כן, הם טענו שהממשל לא עזר להם,
בגלל זה הם במצב הזה של הרעב

01:12:51:14 01:12:46:06
הם היו בוכים שבגלל המצב הם איבדו
את ילדיהם, קרובי משפחתם ועוד'.

01:12:56:18 01:12:52:05
ז"א רק מי ששרד הצליח להגיע למחנה
- כן, רק אלו שניצלו הגיעו לשם.

01:13:00:23 01:12:56:22
מכל אלו ששרדו, האם רובם היו
גברים, נשים או ילדים?

01:13:04:09 01:13:00:24
מי שלא הצליח לשרוד את הרעב ומתו
היו זקנים וילדים,

01:13:07:10 01:13:04:11
גם בתוך מחנה הפליטים,
הילדים היו הכי חשופים למחלות

01:13:16:20 01:13:08:06
היו בעיות כגון: חוסר במזון,
מחלות מדבקות ועוד,

01:13:21:10 01:13:17:14
היו גם נשים בהריון שהיו מוזנחות
היו שם הרבה בעיות.

01:13:30:19 01:13:21:18
לפי מה שסיפרת לי, הייתם במחנה
צוות של 15 רופאים על 6,000 פליטים?

01:13:32:21 01:13:30:22
מלבד הצוות הרפואי שלנו
היו קבוצות נוספות שעזרו במחנה.

01:13:36:11 01:13:33:00
איזה קבוצות?
- היו התארגנויות קהילתיות,

01:13:39:21 01:13:36:13
קבוצות ששמרו על הסדר במחנה,
וגם קבוצות ששירתו את החולים.

01:13:43:14 01:13:39:23
איך שמרו על הסדר?

- דאגו שיהיה סדר כללי בתוך המחנה.

01:13:46:18 01:13:44:17

שבנוסף היו קבוצות
שחילקו מזון לפליטים

01:13:51:22 01:13:46:20

סיפרתי לך רק על הצוות הרפואי
שהייתי חלק ממנו.

01:13:59:24 01:13:52:12

בנוסף בתוך הצוות הרפואי שלנו,
היו כאלה שמתחלפים כל מספר שבועות

01:14:03:24 01:14:00:21

נשארנו שם באופן קבוע רק הרופאים
שמינו אותם על האזור.

01:14:12:05 01:14:04:08

המקרה הזה הוא האירוע העוצמתי ביותר
בחיי שהשאיר לי הרבה חוויות קשות,

01:14:17:15 01:14:12:09

בנוסף זה היה אחד התפקידים הכי
משמעותיים שמילאתי בחיי.

01:14:27:03 01:14:17:20

סיפרת עד כה באופן כללי, האם יש
אירוע מסוים שנחרט בך באופן אישי?

01:14:32:21 01:14:27:18

למרות המאמצים שעשינו,
היינו רואים ילדים שמתים

01:14:36:24 01:14:33:05

ראינו גם הרבה מבוגרים שמתים
למרות המאמץ להציל אותם,

01:14:41:06 01:14:37:16

היינו רואים שאוספים הרבה
גופות של אנשים.

01:14:44:23 01:14:41:17

מה יותר מצער מזה?!

01:14:48:11 01:14:45:24

היכן היו קוברים את האנשים?
- היו קוברים אותם באזור

01:14:55:07 01:14:48:13

מי היה קובר אותם?
- היו קוברים אותם בצורה מכובדת.

01:14:57:25 01:14:55:19
מי שדאג לקבור אותם
היו המשפחות שלהם?

01:15:06:17 01:14:58:01
כן, היו להם המשפחות במחנה,
היו קבוצות שארגנו את ההלוויה,

01:15:11:20 01:15:07:06
הם דאגו לארגן הכל
ולקבור אותם בצורה מכובדת.

01:15:17:06 01:15:11:24
אלו היו חוויות נוראיות!

01:15:22:00 01:15:18:13
עבדת במחנה שישה חודשים,
- עבדתי שם שישה חודשים.

01:15:24:22 01:15:22:03
היכן המשפחה שלך היו בזמן הזה,
הם היו אתך במחנה?

01:15:30:08 01:15:24:23
הם גרו בדירה ששכרתי באזור "דסה"
שהיה קרוב למחנה.

01:15:33:15 01:15:30:19
היית חוזר לביתך מידי יום?
- כן, זה לא היה רחוק מידי

01:15:36:14 01:15:33:18
הייתה אפשרות לנסוע ברכב,
לכן חזרתי לביתי מידי יום.

01:15:41:09 01:15:37:21
היו הרבה נסיעות מהמחנה לבתי החולים

01:15:48:02 01:15:41:11
וזאת מכיוון שבמחנה לא הייתה אפשרות
לספק שירותי רפואה לחולים במאה אחוז,

01:15:55:08 01:15:48:10
היה לנו מחסור בתרופות, מחסור בציד
הרפואי ועוד הרבה דברים שהיו חסרים,

01:16:00:11 01:15:55:16

היינו צריכים להתמודד עם כל הבעיות
במחנה, ככה סיימנו את עבודתנו במחנה

01:16:08:13 01:16:00:14
לאחר מכן מונית להיות אחראי
על אזור שנקרא "טאנטא",

01:16:13:13 01:16:08:22
למה הם העבירו אותך מהמחנה?

01:16:20:07 01:16:13:14
היה לי קשה להמשיך לתפקד במחנה
עם המצב הנוראי שהיה שם,

01:16:28:20 01:16:20:11
מכיוון שכל הזמן היינו בלחץ מנטלי,
מידי פעם הצוות הרפואי היה מתחלף.

01:16:31:17 01:16:29:08
ביקשת בעצמך לעבור למקום אחר?
- כן, אני ביקשתי.

01:16:40:04 01:16:33:04
לאחר התקופה שעבדנו, לא יכולנו לעמוד
בלחץ המנטלי, לכן ביקשנו להתחלף

01:16:44:17 01:16:41:17
היה קשה להעביר יום במחנה,
למרות השישה החודשים שעבדנו שם,

01:16:52:17 01:16:46:20
רוב המראות שם היו גופות של אנשים,
לכן זו הייתה חוויה נוראית.

01:16:56:17 01:16:53:07
לאחר מכן עברנו לאזור "טאנטא"

01:17:04:15 01:16:57:03
ב "טאנטא" היה מרכז רפואי גדול
בתוך בניין נקי ומסודר

01:17:15:10 01:17:04:18
במרכז הרפואי היה צריך לארגן ולנהל
את הציוד הרפואי, תרופות, וכד'.

01:17:25:10 01:17:15:12
מונית לאחראי בתפקיד הזה על כל
האזור שכלל כ-7 קופות חולים,

01:17:29:17 01:17:26:01

כשאני אומר אזור, הכוונה היא
לאזור מאוד מאוד גדול.

01:17:36:15 01:17:29:24
בכל אזור האוכלוסייה הייתה
בין 350-450 אלף תושבים.

01:17:45:06 01:17:37:15
תספר על המעבר לאזור "טאנטא",
האם זו עיר?

01:17:49:24 01:17:45:10
"טאנטא" הייתה מרכז העיר של האזור
- אלו דברים היו שם?

01:17:56:19 01:17:50:02
התשתיות לרכבים הייתה מוגבלת,
רק רכבי שטח כמו לנדרובר נכנסו לשם

01:18:02:16 01:17:57:09
לא היו הרבה רכבים כאלה, אבל לי היה
רכב לנדרובר שקיבלתי מהמרכז הרפואי

01:18:11:13 01:18:04:13
היה רכב ונהג צמוד, כך התניידנו
בין העיירות דסה לטאנטא

01:18:18:06 01:18:12:08
הנסיעות היו קשות, מכיוון שלא היה
כביש סלול והרכב קפץ כל הנסיעה

01:18:26:22 01:18:19:02
לפעמים רכבנו על סוסים כדי להגיע
לכפרים מרוחקים שהתפשטו בהם מחלות.

01:18:33:04 01:18:27:00
מה שברצוני לדעת הוא, עברת למקום
חדש אחרי שעברת תקופה קשה במחנה,

01:18:41:23 01:18:33:19
מי קלט אותך כשהגעת למקום החדש,
איך הרגשת כשעזבת את המחנה ועברת?

01:18:49:00 01:18:42:01
באותם הימים הייתי צעיר, היה לי
רצון לשרת את העם שלי עם מה שלמדתי.

01:19:02:24 01:18:49:03
באותה תקופה יכולתי לפתוח מרפאה
פרטית באדיס אבבה ולהתעשר ממנה

01:19:11:07 01:19:03:07

אבל הטבע שלי לשרת את
הציבור יותר חזק ממני

01:19:16:19 01:19:11:23

ובגלל זה ויתרתי על כל הדברים האלו
והלכתי לעבוד במרכז הרפואי.

01:19:23:05 01:19:17:03

לאחר מכן כשמונית לאחראי אזור,
הלכתי לעבוד עם הרבה מוטיבציה

01:19:28:06 01:19:23:13

וגם העבירו אותי למקום יותר טוב.

01:19:36:15 01:19:28:22

המרכז הרפואי ב"סקוקה" היה מקום
מאורגן ומסודר,

01:19:39:09 01:19:36:20

היו שם מנהלי אזור,
ומנהלים מקומיים

01:19:45:22 01:19:39:19

הם קיבלו אותי בכבוד רב,
באותה תקופה הרופאים היו יקרי ערך

01:19:54:24 01:19:46:20

לכן כשהגעתי לשם עבדתי קשה, בתקופה
של שנה היינו עושים הרבה עבודות.

01:19:59:14 01:19:54:25

אלו עבודות?

- ארגנו את המרכז הרפואי

01:20:07:17 01:19:59:21

דאגנו שתהיה גישה לשם לכלל התושבים,
ואז מספר המטופלים גדל משמעותית

01:20:11:05 01:20:07:19

לאיזה טיפול התושבים היו זקוקים,
האם היה רעב גם במקום הזה?

01:20:18:22 01:20:12:06

לא, למרות שהיה רעב גם פה,
התושבים לא עזבו את בתיהם.

01:20:25:23 01:20:19:15

המצב שלהם יחסית היה טוב יותר

בהשוואה למחנה הפליטים

01:20:29:03 01:20:26:16
אבל בכל מקום היה רעב.

01:20:37:20 01:20:30:14
כיצד הבחנתם את המצב מבחינת
הרעב, מה הייתם רואים שם?

01:20:47:03 01:20:37:23
כשהחולים באו לטיפול, יכולנו להבחין
שאחת הסיבות למחלתם הנה חוסר תזונה,

01:20:54:23 01:20:48:01
יכולנו לראות שהם היו רזים, שהיה
חסר להם דם, ועוד כל מיני סימנים

01:20:58:13 01:20:54:25
למשל ראינו הרבה תופעות כאלו
בקרב נשים בהריון,

01:21:05:04 01:20:58:15
כל אלו נגרמים עקב רמת חיים
נמוכה וחוסר במזון.

01:21:10:23 01:21:06:15
היו הרבה מקרים כאלו,
לרוב הם חלו במחלות מדבקות

01:21:14:15 01:21:11:17
בד"כ הם חלו מחלות כמו: "נידד"
(חום גוף גבוה), "טסיבו" (שיעולים)

01:21:19:08 01:21:14:16
מה זה נידד?
- זה כמו מחלת שחפת

01:21:21:14 01:21:19:10
מחלות כאלו היו מאוד נפוצות,

01:21:24:25 01:21:21:15
בנוסף היו הרבה מקרים של
מחלות בטן (תולעים בבטן)

01:21:31:15 01:21:25:03
בגלל שמקורות המים לשתייה
היו מזהמים,

01:21:37:05 01:21:33:01
הם לא ידעו לשמור היטב על ההיגיינה

לאחר יציאתם משירותים,

01:21:43:13 01:21:37:18
בחורף השיטפונות זיהמו
את מקורות המים שלהם,

01:21:46:17 01:21:43:16
עקב הסיבות האלו
נגרמו להם רוב המחלות.

01:21:52:12 01:21:47:21
טיפלנו במחלות האלו, בנוסף לימדנו
את התושבים כיצד לשמור על בריאותם.

01:21:56:11 01:21:53:18
הייתה לכם הסמכה ללמד את התושבים?
- כן, יכולנו ללמד אותם.

01:22:03:24 01:21:56:13
בתחילת היום לימדנו את האנשים
שהתאספו במרכז הרפואי,

01:22:09:00 01:22:04:14
מידי בוקר היו מתאספים שם
בין 35 - 60 אנשים

01:22:17:11 01:22:09:15
ואז אני ואחיות היינו מלמדים
אותם לפי לו"ז מסודר,

01:22:23:03 01:22:17:25
בנוסף נעזרתי במשגיחים, כל זמן נתון
לפחות היה לי אחראי אחד,

01:22:30:11 01:22:23:08
וכ-3 אחים ואחיות, הצוות
כלל בסה"כ בין 7-8 אנשים.

01:22:38:08 01:22:30:23
היו גם כ-3 עובדים שעבדו בקבלת הקהל
וברישומים של החולים.

01:22:43:17 01:22:40:15
הייתם נוסעים לכפרים
בכדי לתת שירות רפואי?

01:22:45:22 01:22:43:19
כן, היינו נוסעים גם לכפרים.
- תרחיב על זה בבקשה,

01:22:52:01 01:22:45:23
בתקופות שהמחלות התפשטו,
נסענו גם לכפרים לתת שירות רפואי.

01:23:00:03 01:22:52:10
תספר לי בבקשה מקרה משמעותי שהיה לך
כשנסעתם לכפרים לתת שירות רפואי,

01:23:04:05 01:23:00:05
לדוגמה המחלה שהייתה הכי נפוצה
בכפרים היא המחלה שנקראת "טאסיבו",

01:23:12:10 01:23:04:13
המחלה "טאסיבו" זו מחלה שמועברת
ע"י כינים בתוך הבית

01:23:19:05 01:23:12:12
המחלה עברה דרך סוגי כינים שונים
כגון: כינת הקרקפת, וכינת הגוף

01:23:26:12 01:23:19:08
מכיוון שהבתים בכפרים היו חשופים
לכינים, לכן מחלות כאלו היו נפוצות

01:23:32:20 01:23:26:23
למשל אם חליתי במחלת ה-"טאסיבו"
למחרת יכולתי להדביק אדם אחר בקלות

01:23:40:12 01:23:32:22
הסיבה לכך היא, שהמחלה הזו מועברת
דרך הדם באמצעות סוגי הכינים השונים

01:23:42:13 01:23:40:14
אלו סממנים ראיתם על החולים?

01:23:52:18 01:23:43:04
הסממנים העיקריים הם: חום גוף גבוה
כאבי ראש חזקים והקאות.

01:23:59:09 01:23:53:17
הסיבה היא כשנעקצים ע"י הכינים
הדם היה מזדהם במחלה

01:24:05:07 01:23:59:19
לרוב היו לנו תרופות טובות שטיפלו
במחלה, כמו אנטיביוטיקה

01:24:13:07 01:24:05:20
החולים החזקים קיבלו כדורים,
לחולים החלשים הזרקנו להם את התרופה

01:24:18:15 01:24:13:17
החולים החלשים מאוד שאושפזו
קיבלו את התרופה דרך אינפוזיה,

01:24:21:14 01:24:19:03
ככה היינו מטפלים בחולים,

01:24:26:15 01:24:21:20
לפעמים הטיפול נמשך בין 3-4 ימים
לכן היינו מקימים אוהלים בכפרים

01:24:33:03 01:24:27:07
בימים הללו ישנו באוהל ובישלנו אוכל
לעצמנו, זה כמו לצאת לשדה קרב!

01:24:35:18 01:24:33:20
בדרך הזו היינו נלחמים
בכל המחלות שהתפשטו.

01:24:42:10 01:24:35:24
לאחר מכן, מלמדים את האנשים ומחלקים
אותם לפי אזורים נגועים ולא נגועים

01:24:44:14 01:24:42:11
ואז דואגים שלא יהיה מגע
בין האנשים.

01:24:49:16 01:24:44:15
איך דאגתם שלא יהיה מגע בין אנשים?
-אוסרים על אנשים לעבור בין שכונות.

01:24:52:24 01:24:50:06
באיזו דרך אסרתם עליהם?
- היינו מודיעים להם בכרזות באספות

01:24:58:16 01:24:53:02
היינו מארגנים את התושבים דרך
מנהיגי השכונות והמועצות האזוריות,

01:25:04:03 01:24:58:25
ואז היינו מסבירים להם על המחלות,
והעובדים הממשלתיים נתנו את ההנחיות

01:25:12:21 01:25:04:04
לפי ההנחיות עליהם להישמע לרופאים,
ואיסור מעבר בין שכונות לזמן מוגבל.

01:25:17:12 01:25:13:00
לכמה זמן הוגבלו לעבור בין שכונות?

- לפרק זמן של בין חודש לחודשיים.

01:25:26:24 01:25:19:04
האם אתה זוכר אירוע טוב או רע
כשהזעקת לכפרים לתת טיפול?

01:25:33:00 01:25:27:13
היו הרבה כפרים שהגענו אליהם, היינו
מגיעים לכפרים כפי שסיפרתי לך קודם,

01:25:39:03 01:25:33:13
לרוב היינו מגיעים לכפרים עם סוסים,
כשמגיעים, מקימים אוהלים

01:25:45:01 01:25:39:05
ואז היינו עוברים בין השכונות, בכדי
להגיע לכל החולים ששוכבים בבתיהם,

01:25:54:07 01:25:45:22
ואז מגיעים לחולים ונותנים להם
טיפול רפואי והסברים על תזונה נכונה

01:26:04:10 01:25:54:10
ככה היינו עוברים בין כל השכונות
במשך 3-4 ימים, וחוזרים מותשים.

01:26:13:14 01:26:05:07
היינו מקדישים את עצמנו עד לרמה הזו
בכדי לספק טיפול רפואי לתושבים

01:26:21:01 01:26:13:18
באותם הימים המניעים היו אמתיים,
אנשים עשו את עבודתם בצורה נאמנה.

01:26:30:19 01:26:21:22
לכן מאז צעירותי הייתי חשוף
לעבודות שדרשו לקיחת אחריות.

01:26:38:24 01:26:31:06
כיצד התושבים התמודדו עם המחלות
בעצמם, לפני שהרופאים הגיעו לכפרים?

01:26:44:20 01:26:39:02
הם היו משתמשים בתרופות מסורתיות
ומקווים שיהיה להם מזל להבריא

01:26:52:04 01:26:45:25
היו גם אנשים חסינים פיזית, שלאחר
מלחמה במחלה החלימו באופן טבעי,

01:26:57:20 01:26:52:21
מעבר לכך, לא היו להם דרכים נוספות
להתמודד עם המחלות, רק חיכו למוות.

01:27:07:13 01:26:59:25
בקיצ הדרך לכפרים הייתה יותר קלה
מלבד תחושת העייפות וצמאה

01:27:17:00 01:27:07:16
בחורף היו הרבה סכנות בדרך לכפרים
כגון: הצפות, גשם כבד באמצע הדרך,

01:27:28:09 01:27:18:03
הסוסים שרכבנו עליהם, היו מתנדנדים
מחליקים בבוץ ונופלים לתהום.

01:27:35:20 01:27:28:14
עם כל הסיכונים בדרך, לא היה לנו
שום ערבות או ביטוח

01:27:39:13 01:27:36:00
במצב הזה היה לנו רק את
אלוקים ולא משהו אחר.

01:27:42:07 01:27:39:21
זה אומר שהקרבתנו את חיינו
אל מול הסכנות שהיו בדרך.

01:27:45:11 01:27:42:16
האם היה לך מקרה שהסוס החליק לך?
- כן, היה לי מקרה כזה.

01:27:50:05 01:27:45:16
ראשית הסוס היה מחליק כלפי מטה,
- לאן רכבת עם הסוס באותו מקרה?

01:27:57:03 01:27:50:25
בין הירידה לעלייה צריך לחצות נהר,
אחרי הנהר, הסוס היה צריך לעלות

01:28:00:13 01:27:57:11
כשהסוס מנסה לטפס למעלה,
לפעמים הוא היה מחליק למטה,

01:28:08:04 01:28:01:18
לכן בזמן שהיינו מחליקים למטה,
היינו מתהפכים אחורה יחד עם האוקף.

01:28:11:16 01:28:09:11
היו לי הרבה מקרים כאלו,

01:28:15:09 01:28:12:25
גם עובדים אחרים נתקלו במקרים כאלו.

01:28:20:23 01:28:15:19
היו כאלה שנפצעו, כאלה שיצאו עם נקע מהתקרית, ועוד הרבה דברים,

01:28:24:24 01:28:22:16
כל זה התרחש בעיירת "טאנטא"
- כן.

01:28:32:00 01:28:25:02
בזמן ששהינו בטאנטא התרחש אירוע,
המהפך בשלטון התחיל באותם הימים,

01:28:36:17 01:28:32:15
הקיסר היילה סלאסי ירד מהשלטון
והיה כלוא בכלא,

01:28:43:21 01:28:37:07
בנוסף כ-60 שרים וחברי
הפרלמנט הוצאו להורג.

01:28:47:13 01:28:43:22
האם זה השפיע עליך ועל עבודתך?

01:28:54:02 01:28:47:14
לא, זה היה אירוע כללי במדינה, היה
מהפך פוליטי, ולכן זה עניין את כולם

01:29:03:17 01:28:55:02
המפלגה שעשתה את ההפיכה הפוליטית
ועלתה לשלטון נקראה "דרג",

01:29:08:24 01:29:05:09
ואז נוצרו שתי מחנות
"פיאודל", ו"דרג"

01:29:15:10 01:29:08:25
מחנה "פיאודל" התנגדו לשלטון,
והמחנה "דרג" תמך בשלטון.

01:29:17:11 01:29:15:11
לכן שתי המחנות התחילו
להילחם ביניהם

01:29:21:13 01:29:17:12
בעקבות כך בזמן שגרנו
בעיר "וולו" פרצה מלחמה,

01:29:29:06 01:29:22:05
כל מנהיגי המחנה "פיאודל" התארגנו
ביניהם, וגייסו את התושבים,

01:29:35:14 01:29:29:07
כמו כן הם גייסו בין 15-20 אלף
כלי מלחמה מהחקלאים

01:29:43:13 01:29:36:20
ואז הגיעו למרכז העיר
טאנטא בכדי להילחם

01:29:51:05 01:29:44:07
כשהם הגיעו לשם המקום היה
מוכן לקרב, היו שם חיילים חמושים,

01:29:58:19 01:29:51:07
והמשטרה המקומית, כולם חיכו
להם ערוכים למלחמה

01:30:03:19 01:29:58:23
הייתם גרים אז בעיר "טאנטא"?
- כן, גרנו בטאנטא.

01:30:11:17 01:30:04:14
אני הייתי אחד מהרופאים
שהיו אחראים שם בנושא רפואה,

01:30:23:02 01:30:12:00
פניתי למחנה "פיאודל" והצעתי שנצטרף
כדי להעניק להם טיפול רפואי במלחמה

01:30:28:24 01:30:23:09
המפקד הראשי שהיה בתפקידו
אלוף ועבד במשטרה,

01:30:34:09 01:30:29:08
הוא היה מעריך מאוד את עבודתי,
הוא לקח אותי הצידה ואמר לי

01:30:42:07 01:30:35:01
תקשיב! אנחנו חיילים,
נולדנו להיות חיילים,

01:30:47:09 01:30:42:15
מהתחלה אנחנו מתאמנים
כדי להרוג ולהיהרג,

01:30:51:01 01:30:47:21

אתה אדם שמטרתו להציל אנשים
ולא להילחם נגד אנשים,

01:30:57:25 01:30:51:11
לכן תדאג רק לאשתך וילדיך, אנחנו
נעזור אחד לשני ונצליח להסתדר

01:31:04:06 01:30:58:03
אותו אדם התעלה על עצמו, והציל את
חיי, הוא רצה שאצא מאזור המלחמה.

01:31:13:25 01:31:04:20
אני רציתי להישאר, והוא הכריח אותי
לעזוב יחד עם אשתי וילדיי למקום אחר

01:31:18:05 01:31:14:10
לאן עזבתם?
- למקום שנקרא "מקדלה"

01:31:22:22 01:31:18:07
ארגנו סוסים לצורך כך,
תחילה שלחתי את אשתי וילדיי

01:31:30:15 01:31:23:11
ואחריהם אני וחברי לעבודה
עזבנו ל "מקדלה" בדרך אחרת.

01:31:34:22 01:31:30:16
המרחק בין "טאנטא" ל "מקדלה"
היה כ-20 ק"מ בערך

01:31:40:14 01:31:35:22
ככה עזבנו את אזור המלחמה,
ואותו אדם הציל את חיי.

01:31:43:22 01:31:40:17
ואז המלחמה התחילה,
והיה שם כאוס גדול.

01:31:47:05 01:31:43:25
היכן היית כשהמלחמה פרצה?
- הייתי בדרכי למקדלה,

01:31:50:08 01:31:47:10
שמעת את היריות והפצצות?
- כשראו אותי עובר דרכם,

01:31:54:05 01:31:50:11
חלקם היו מזהים אותי, והיו אומרים
"הנה הרופא, הנה הרופא"

01:32:00:25 01:31:54:17
לכן הם נתנו לי לעבור בכבוד
ובבטחה אני מתפלא מזה!

01:32:03:18 01:32:01:02
האם לא פחדת שיעצרו אותך
בגלל שאתה רופא?

01:32:10:07 01:32:03:20
פחדתי, בדיעבד אומרים ששלטון ה"דרג"
רצו לצרף אותי אליהם למלחמה.

01:32:18:08 01:32:11:09
הגענו ל "מקדלה", מי שהיה אחראי
מעליי בעבודה היה יליד המקום,

01:32:23:20 01:32:18:18
הוא דאג שיהיה לנו מקום מסתור
אצל אנשים בעיר "מקדלה".

01:32:30:18 01:32:24:06
באותו מקום, ביום הסתתרנו ובלילה
היינו מבשלים ואוכלים

01:32:33:20 01:32:31:15
בצורה הזו שרדנו במשך שבועיים.

01:32:38:07 01:32:34:01
יכול להיות שאשתי סיפרה לך, מה שהיא
עברה בעיר "ולו" באותה תקופה,

01:32:46:23 01:32:40:14
באותה תקופה היה לה צבע עור בהיר,
היא הייתה נראית אדם לבן!

01:32:57:01 01:32:47:12
היא זרקה את הבגדים שלה, ולבשה בגדים
קרועים כמו שאר האנשים ברחוב

01:32:58:20 01:32:57:08
ככה היא הייתה הסתירה
את עצמה במהלך היום,

01:33:06:18 01:32:59:06
ואני הייתי מתחבא בעצי תירס
במהלך היום,

01:33:08:24 01:33:06:21
כדי שלא ימצאו אותנו

וייקחו אותנו למלחמה.

01:33:13:03 01:33:09:20
הייתם אשתך, אתה, וכמה ילדים?
- שני ילדים.

01:33:15:21 01:33:13:06
שני הילדים שהיו קטנים.
- תציג לנו את התמונה בבקשה,

01:33:20:13 01:33:16:22
מה שהיה באותה תקופה,
זה היה פלא!

01:33:22:10 01:33:21:06
רשמת על התמונה.

01:33:30:03 01:33:26:10
זו התמונה עם אשתי וילדיי.
- תרים בבקשה את התמונה למעלה.

01:33:36:22 01:33:32:02
באותה תקופה היו לנו את שני הילדים
הקטנים שלנו שרואים בתמונה,

01:33:47:18 01:33:42:16
לקחנו את שני הילדים שלנו, ואת בנה
של אחותי, הצגתי לך את תמונתו קודם

01:33:53:17 01:33:48:14
זה הוא, התמונה הזו אינה
מאותה תקופה,

01:33:57:18 01:33:53:23
וככה כולנו יחד נמלטנו
מאזור המלחמה.

01:34:00:25 01:33:58:07
איך הילדים התמודדו עם כל
המצב שהיה, אתה זוכר את זה?

01:34:06:22 01:34:02:05
לא היו להם הרבה ברירות,
דאגנו להם לאוכל ושתייה

01:34:11:18 01:34:07:21
ומחליפים להם את הבגדים, כדי להסוות
אותם יחד עם הילדים במשך היום.

01:34:17:17 01:34:12:10

שלא יזהו שהם שונים היינו מלבישים אותם בבגדים כמו של שאר הילדים

01:34:21:13 01:34:18:23
היו מקרים שהם לבשו בגד מסורתי שנקרא "דבלו",

01:34:28:02 01:34:22:01
דבלו - זהו בגד שמכינים מעור של כבשים.

01:34:35:12 01:34:29:02
ככה העברנו שם שבוע, בשבוע השני,

01:34:44:09 01:34:35:24
התחלנו מסע לילי במשך יומיים ואז הגענו לעיר "דסה"

01:34:47:08 01:34:44:19
מה עשיתם ביום?
- היינו מתחבאים במהלך היום.

01:34:49:24 01:34:48:01
היכן הייתם מתחבאים?
- ביערות.

01:34:53:15 01:34:50:03
היו שם יערות?
- כן, היינו מתחבאים ביערות.

01:34:57:18 01:34:53:22
היה נהר גדול שהוליך אותנו לכיוון העיר,

01:35:00:14 01:34:57:23
בלילה היינו הולכים בסמוך לנהר, וביום היינו מתחבאים ביערות.

01:35:03:21 01:35:00:17
לא היו עוברים משם אנשים?
- היו עוברים

01:35:09:11 01:35:04:07
למרות שעברו בסמוך לנהר הרבה אנשים, במקרה לא יצא לנו להיתקל בהם.

01:35:14:17 01:35:09:14
החיילים היו נכנסים לבתים של אנשים ומגייסים אותם למלחמה

01:35:24:24 01:35:15:05
מכיוון שבתקופה הזו הסדר הופר,
נהיו הרבה גנבים, מורדים, ושודדים

01:35:32:12 01:35:25:12
חיילי "דרג" שנאו במיוחד את המורים,
אם היו נתקלים בהם, היו הורגים אותם

01:35:35:13 01:35:32:19
הם הרגו גם את החקלאים מהכפרים.
- למה הרגו אותם?

01:35:45:10 01:35:35:22
הם האשימו את המורים, בהסתה של
התלמידים להתקומם נגדם ולהילחם בהם,

01:35:55:17 01:35:45:19
שטפו להם את המוח נגד המורים עם מסר
שגוי, למרות שהמורים היו לטובתם.

01:36:01:16 01:35:56:19
ככה העברנו את התקופה המאוד קשה
באזורים "דסה" ו-"טאנטא",

01:36:04:18 01:36:02:13
ולבסוף חזרנו לעיר "דסה".

01:36:12:17 01:36:06:00
עבדתי כחודשיים בבית חולים בעיר דסה
ואז עברתי למחוז "גוג'אם".

01:36:16:13 01:36:12:19
האם היה לך מקום עבודה בעיר דסה?
- כן, חזרתי לדסה

01:36:19:23 01:36:17:13
ועבדתי שם בבית החולים כחודשיים.

01:36:30:05 01:36:20:06
באותה תקופה המצב היה יותר טוב,
הפליטים מהרעב חזרו כבר לבתיהם

01:36:34:16 01:36:30:11
היה סיוע במזון ממדינות אחרות בעולם
והמצב השתפר מבחינת הרעב.

01:36:37:15 01:36:34:19
הפליטים חזרו לבתיהם אודות הסיוע?
- כן, הסיוע במזון התחיל,

01:36:43:03 01:36:37:16
מאז שהעיתונאי האנגלי חשף את הסיפור
לעולם, הגיע הרבה סיוע ממדינות זרות

01:36:50:05 01:36:43:12
בעקבותיו הגיעו לשם עיתונאים נוספים
העולם ידע, והמצב השתפר תוך זמן קצר

01:36:54:20 01:36:51:00
בשלב הזה עזבתי את מחוז "וולו"
ועברתי למחוז "גוג'אם",

01:36:57:09 01:36:54:24
עברת בתוך החודשיים?
- לא, לאחר החודשיים שעבדתי בדסה.

01:37:01:09 01:36:59:16
האם אתה ביקשת לעבור,
או שהם ביקשו ממך לעבור?

01:37:06:12 01:37:02:15
אני מספר לך שעברתי ממחוז "וולו"
למחוז "גוג'אם".

01:37:09:03 01:37:06:16
האם רצית לעבור מרצונך?
- כן, אני רציתי לעבור.

01:37:14:11 01:37:09:06
ביקשתי ממשרד הבריאות שברצוני
לעבור למחוז "גוג'אם",

01:37:22:07 01:37:15:01
ומכיוון שהם העריכו את עבודתי,
הם הסכימו שאעבור בצירוף מכתב תודה

01:37:29:24 01:37:23:03
במחוז גוג'אם מונית לי לאחראי על המרכז
הרפואי שהיה באזור שנקרא "דאנגלה"

01:37:36:06 01:37:30:13
כשהגעתי ל "דאנגלה" ארגנתי מחדש
את המרכז הרפואי,

01:37:40:04 01:37:36:25
ועבדתי שם בערך
כ-שנתיים ושמונה חודשים.

01:37:46:08 01:37:40:23

ואז בחר בי שאלך ללמוד בניגריה
מטעם ארגון הבריאות העולמי,

01:37:48:20 01:37:46:09
מי שלח אותך ללמוד בניגריה?
- משרד הבריאות האתיופי.

01:37:52:05 01:37:49:07
אלו שינויים חלו כשמפלגת
ה"דרג" עלו לשלטון?

01:37:55:20 01:37:52:14
חלו הרבה שינויים,
למשל היה שינוי בנושא חלוקת האדמות

01:37:57:05 01:37:55:21
אני מתכוונת לשינויים שחלו
בחיים הפרטיים שלך,

01:37:59:09 01:37:57:08
בחיים האישיים שלי?
-כן, שינויים בחייך פרטיים ובעבודתך

01:38:06:12 01:37:59:12
לא היו הרבה שינויים בחיי האישיים
למרות שבעבודתי התקדמתי הרבה,

01:38:11:03 01:38:06:22
אבל בכל אופן, התנגדתי למעשים
של שלטון ה"דרג"

01:38:16:23 01:38:11:06
מכיוון שהם היו שלטון
דיקטטורי כוחני, ורודני

01:38:19:07 01:38:16:24
מעבר לכך הם לא שיפרו את המצב
מאשר משלטונו של הקיסר היילה-סלאסי

01:38:25:01 01:38:19:20
באותה תקופה היה מלחמה בכל מקום,
ומלחמת האזרחים התחזקה

01:38:32:07 01:38:26:08
עקב מלחמה האזרחים שהייתה אז,
נהרגו מעל מיליון אנשים

01:38:37:01 01:38:32:17
בנוסף המלחמה שהייתה בין אתיופיה
לאריתריאה התחזקה יותר,

01:38:44:08 01:38:37:12
גם באזור טיגראיי המלחמה התחזקה,
לכן כל התקופה הזו חיינו בפחד.

01:38:51:14 01:38:46:14
מבחינת המסחר והמצב הכלכלי
חיינו היו טובים יותר,

01:38:59:21 01:38:51:15
עם זאת כל ההתעללות והטבח באזרחים
לא נתנה לנו שלווה נפשית.

01:39:08:09 01:39:00:22
בעקבות כך היו התקוממויות פנימיות,
הקימו הרבה ארגונים פוליטיים

01:39:15:17 01:39:08:11
קמו ארגונים פוליטיים כמו,
"איהייפא", "וואזליג", "היצ'ת" ועוד

01:39:18:23 01:39:16:02
בסה"כ קמו כ-15 ארגונים פוליטיים

01:39:21:11 01:39:19:04
חלק מהארגונים תמכו זה בזה,
וחלק מהארגונים התנגדו אחד לשני

01:39:24:22 01:39:21:12
האם כל הארגונים קמו בסתר?
- כן, הכל התנהל בסתר.

01:39:34:03 01:39:25:24
כשהשלטון (דרג) ידע על הארגונים,
הם החליטו לחסל את כל הארגונים

01:39:38:15 01:39:34:14
האם השתייכת לארגון פוליטי מסוים?
- כן, הייתי חבר בארגון "איאייפא"

01:39:44:22 01:39:38:17
היו חברי פנים וחברי חוץ בארגון,
ואני הייתי חבר פעיל בארגון הפנימי.

01:39:52:09 01:39:45:06
חברי החוץ של הארגון, הם התארגנו
ויצאו להילחם נגד השלטון (דרג),

01:39:56:22 01:39:52:14
בנוסף היו גם את חברים

פנים ארגוניים.

01:39:58:06 01:39:57:01
הארגון התנגד לשלטון בשני משורים
התנגדות פנימית, והתנגדות חיצונית.

01:40:06:09 01:39:58:08
הארגון החיצוני דאג לגייס ולאמן את
תושבים להילחם נגד שלטון ה"דרג"

01:40:10:23 01:40:07:04
בדומה לארגון "היאדיג" של טיגראיי
שלחמו נגד שלטון ה"דרג"

01:40:13:25 01:40:11:02
והגיעו למעמד שהם נמצאים בו כיום.

01:40:16:25 01:40:14:07
החברים הפנימיים של הארגון (איהיפא)
למדו את המפה הפוליטית במדינה

01:40:25:10 01:40:17:20
ודאגו לעורר את התודעה הציבורית,
באמצעות חלוקת עלונים, ספרים וכו',

01:40:32:13 01:40:25:18
וכך הרחיבו את מעגל חברי הארגון,
גיוס אמצעי לחימה ותרומות ללוחמים

01:40:36:03 01:40:33:09
הארגון פעל בצורה הזאת.

01:40:38:04 01:40:36:06
אתה עבדת בארגון הפנימי?
- כן.

01:40:44:05 01:40:38:15
חיינו בפחד ובחששות, בכל רגע יכלו
לתפוס ולהרוג אותנו בלי שאלות

01:40:48:11 01:40:45:00
בצורה הזו ניהלנו את חיינו,
אם קוראים לזה חיים.

01:40:57:23 01:40:49:10
בזכות ההתנגדות שגבתה הרבה קורבנות,
אתיפיה נראית כפי שהיא היום

01:41:05:03 01:40:59:08
עם זאת כתוצאה מהמלחמה, איבדנו הרבה

חברים, קרובי משפחה ואזרחים

01:41:11:00 01:41:05:18
לכן זה הותיר בנו צלקת נפשית,
כל המתנגדים נותרו עם צלקות נפשיות.

01:41:14:16 01:41:11:02
כיצד ניסיתם...
-התרופה לפצע היא ההישג לאחר המלחמה

01:41:23:03 01:41:14:19
לאחר המלחמה אתיופיה החלה להתפתח,
זו התרופה לצלקות הנפשיות שלנו.

01:41:30:24 01:41:23:13
נכון, מה היה תפקידך בארגון הפנימי
האם כתבת ספרים או ארגנת אספות?

01:41:34:17 01:41:31:00
הרי המצב היה מאוד מפחיד,
- לא קיימנו אספות של התושבים.

01:41:40:10 01:41:35:06
בתחילת ההתארגנות היו מקיימים
פגישות סודיות בערבים,

01:41:46:24 01:41:40:20
במקסימום היינו נפגשים בין 3-4
אנשים, ומקיימים דיונים בשעות הלילה.

01:41:55:20 01:41:47:02
היינו דנים בנושאים הפוליטיים, לימוד
ספרים כיצד לנהל נכון את המהפך

01:42:08:16 01:41:55:24
למדנו על מהפיכות במדינות אחרות,
כמו המהפכות שקרו ברוסיה, קובה ועוד.

01:42:13:13 01:42:09:18
אחרי שלמדנו על המהפכות,
תרגמנו את המסרים לשפת העם

01:42:20:15 01:42:13:16
ואז הפצנו את המסרים לאזרחים על גבי
עלונים, כדי לעורר את המודעות שלהם.

01:42:26:16 01:42:20:20
זו הייתה העבודה העיקרית, בנוסף
היו מארגנים ושולחים תרופות ללוחמים

01:42:29:24 01:42:27:03
מארגנים ושולחים ללוחמים
כספים וכלי לחימה,

01:42:32:08 01:42:30:02
כיצד הייתם מגייסים את הכסף?
- תרומות מחברי הארגון.

01:42:35:22 01:42:33:23
התרומות היו בעיקר מחברי הארגון,
ומאנשים שהבינו את המטרות של הארגון

01:42:40:16 01:42:36:00
איך יכולתם להבדיל מי משתייך לארגון
באמת, איך סמכתם על אנשים?

01:42:45:14 01:42:40:17
לכל חבר בארגון, היה מושג שנקרא
"סייל" הכוונה היא לקבוצה גרעינית,

01:42:50:01 01:42:45:16
כל קבוצה גרעינית כזו הייתה מורכבת
מארבעה חברי הארגון במקסימום

01:42:54:10 01:42:50:10
ככה שמישהו מקבוצה גרעינית אחת
הכיר אדם אחר מקבוצה אחרת,

01:43:00:22 01:42:54:20
כל חברי הארגון הכירו זה את זה,
וככה נוצרה השרשרת

01:43:10:08 01:43:01:19
זה עבד בצורה הזאת,
זה היה כמו התארגנות ממשלתית.

01:43:18:18 01:43:11:24
למרבה הצער היו אנשים פעילים בארגון
הלשינו עליהם, והממשל תפס אותם

01:43:28:07 01:43:19:12
אם אנשים היו מעידים נגד
הפעילים גורלם הוא למות.

01:43:37:12 01:43:28:19
באם אנשים רק הביעו אהדה לארגון
מסוים, היו עוברים התעללות פיזית.

01:43:47:13 01:43:38:09
היו מענים אותם במכות, כדי שילשינו

על פעילים בארגונים אחרים

01:43:53:02 01:43:48:09
אנשים עברו שם זוועות, קשה לתאר
במילים את מה שהשלטון עשה לאזרחים.

01:44:01:06 01:43:53:14
היו עוקרים לאנשים
את הציפורניים מהמקום,

01:44:10:16 01:44:02:01
היו קושרים אותם בידיים וברגליים
הופכים אותם ומצליפים בהם מכות,

01:44:13:12 01:44:11:10
בתקופה הזו עברו את כל הסבל
והתעללויות האלו!

01:44:19:03 01:44:14:01
לאחר ההתעללות באותם הפעילים
הם שמים אותם בכלא

01:44:26:04 01:44:19:22
אלו שהיה להם מזל ולא נדבקו במחלות
ומתו בכלא, ניצלו במזל ונשארו בחיים

01:44:30:07 01:44:26:17
אתה מכיר אנשים שניצלו כך?
- כן, יש הרבה כאלה.

01:44:34:18 01:44:30:24
היו גם הרבה אנשים שניצלו,
שלאחר מכן היגרו למדינות זרות

01:44:38:02 01:44:35:05
כמו כן היו הרבה אנשים שלא הצליחו
לשרוד ומתו בכלא.

01:44:45:13 01:44:38:18
עם כל זה הלוחמים מארגון "איהיפא"
נלחמו חזיתית בכוחות שלטון ה"דרג"

01:44:52:23 01:44:45:22
גדוד הלוחמים של "איהיפא" היו
עורבים להם במקומות מרכזיים.

01:44:58:06 01:44:53:10
החיילים היו מאוד צעירים.
- בני כמה הם היו?

01:45:04:18 01:44:58:17
הם היו בערך בני 14-15,
כאלו שלא חשדו בהם.

01:45:08:16 01:45:05:05
אימנו אותם להשתמש בנשקים,
וחימשו אותם ברובים.

01:45:18:13 01:45:08:25
ואז עשו רשימה של אנשי שלטון ה"דרג"
שהתאכזרו והרגו אנשים,

01:45:29:03 01:45:19:05
לפי הרשימה החליטו יחד את מי להרוג,
אין סמכות לאיש להחליט על דעת עצמו

01:45:41:04 01:45:29:19
ואז החיילים מקבלים את ההוראה,
והם יורים בהם במסעדה, או במשרד

01:45:45:13 01:45:42:03
אם החייל הצליח לברוח, אז הוא ניצל
ואם הוא נתפס היו הורגים אותו במקום

01:45:47:24 01:45:46:00
זו הייתה מלחמה עקובה מדם!

01:45:57:08 01:45:48:24
אי אפשר לתאר במילים את מה שקרה
בתקופה הזו, זה התחיל בשנת 1966,

01:46:05:14 01:45:57:21
למעשה המלחמה החלה בשנת 1968/9
לפי הספירה האתיופית

01:46:11:12 01:46:06:10
ונמשכה עד שנת 1974, כל התקופה הזו
צורת החיים שלנו הייתה מאוד קשה.

01:46:16:11 01:46:11:20
אחד הכינויים לתקופה הזו הוא,
"עידן הדם"

01:46:20:24 01:46:17:07
1974 זה לפי הספירה הלועזית?
- לא, זה לפי הספירה האתיופית.

01:46:23:20 01:46:21:04
המלחמה נמשכה בין השנים 1968-1974

01:46:31:02 01:46:24:11
במשך 6 שנות המלחמה
החיים באתיופיה לא היו חיים.

01:46:34:23 01:46:31:25
התקופה הזו גבתה הרבה קורבנות!

01:46:42:16 01:46:35:10
לאחר מכן הייתה את המלחמה החיצונית,
זו כבר לחימה בין הצבאות של המדינות

01:46:47:18 01:46:43:08
הצבאות לחמו בשדה קרב,
זו כבר הייתה מלחמה רגילה.

01:46:51:14 01:46:49:00
העברנו מצבים קיצוניים כאלו.

01:46:58:25 01:46:54:02
באותם הימים חייתם באזור דאנגלה,
- כן, אני הייתי גר בדאנגלה

01:47:10:18 01:46:59:05
מדאנגלה עברתי למחוז "גאמו-גופא"
לשמש כמנהל עבודה.

01:47:14:24 01:47:10:22
אז כשעזבת את דאנגלה נפרדת מצוות
(הארגון פיאודל) שהיית חלק ממנו?

01:47:20:18 01:47:15:02
כן, עזבתי את הצוות שלי, כשעברתי
דאגו להכיר לי מישהו מהארגון שמה.

01:47:23:19 01:47:21:22
מי ערך את ההיכרות ביניכם?

01:47:28:04 01:47:24:11
אנשי הארגון ב-דאנגלה מיידעים על
הגעתו למישהו מהארגון ב-גאמו גופא,

01:47:31:13 01:47:28:20
אותו אדם מכיר רק אותי
ומגיע לפגוש איתי.

01:47:33:21 01:47:31:14
אתה לא הכרת אותו?
- לא, אני לא הכרתי אותו לפני.

01:47:35:25 01:47:33:23

ספר לי בבקשה מה אתה זוכר כשנפגשתם?

01:47:38:25 01:47:36:10

כשנפגשתי אתו היו
לנו שפה וקודים משותפים.

01:47:44:02 01:47:39:04

ספר לי בבקשה איך נפגשת עם אותו
חבר הארגון שלכם בעיר ארוסי,

01:47:52:24 01:47:44:05

למשל בקשר לעבודות שהיינו עושים
במסגרת הקבוצה הגרעינית (סייל)

01:47:56:07 01:47:54:07

העבודות נעשו בסודיות מוחלטת,

01:48:04:23 01:47:56:24

לכן ביום שעברתי לשם, רשמו להם את
החלטה האחרונה שקיבלנו במסגרת הצוות

01:48:08:01 01:48:05:18

האדם שהיה צריך להיפגש איתי,
היה לו את כל הפרטים,

01:48:17:24 01:48:08:20

בפגישתנו הוא תיחקר אותי על התכניות
של צוות הגרעין בעיר דאנגלה,

01:48:22:12 01:48:18:20

אלו פרטים שאני יודע במאה אחוז!

01:48:29:20 01:48:23:10

ואז הוא הציג את עצמו כחבר הארגון
וערכנו היכרות בינינו.

01:48:35:14 01:48:31:08

למרות שהיה מאוד קשה לסמוך על
אנשים התחלנו לעבוד ביחד.

01:48:39:06 01:48:35:18

האם חששת מאותו אדם, באיזה
מקום נפגשתם לשוחח?

01:48:43:09 01:48:39:12

כשהוא פגש אותי?
- כן, היכן קבעתם להיפגש?

01:48:46:21 01:48:43:11

למרבה ההפתעה האדם שפגשתי היה

עובד ממשלתי באותה תקופה

01:48:53:02 01:48:47:22

לכן הכרנו לפני בכנסים
במסגרת העבודה שלנו,

01:48:56:24 01:48:53:11

יום אחד הוא פנה אליי
וביקש לשוחח איתי

01:49:01:17 01:48:58:05

שאלתי אותו למה הוא רוצה לשוחח איתי
הוא השיב שזה נושא דחוף.

01:49:05:16 01:49:01:20

נבהלת שהוא פנה אליך בצורה הזאת?
- לא נבהלתי, אבל חששתי ממנו.

01:49:10:05 01:49:06:20

בהתחלה אי אפשר לדעת לאיזה ארגון
הוא שייך, לארגון "דרג" או "איהייפא

01:49:12:14 01:49:10:06

או שהוא משתייך לארגונים אחרים
כמו ארגון "וזליג" וכו'.

01:49:15:09 01:49:13:19

לכן כשאלתי אותו
למה הוא רוצה לפגוש אותי

01:49:20:14 01:49:15:12

הוא השיב לי שהוא רוצה להתייעץ
איתי בנוגע לעבודתנו ברפואה

01:49:30:22 01:49:22:05

הלכתי למקום שקבע איתי, המקום היה
מן טיילת שמיועדת להליכה

01:49:39:11 01:49:31:13

נפגשנו בטיילת, בהתחלה הוא
דיבר איתי על מחלה מסוימת,

01:49:45:15 01:49:40:04

ואז הוא שאל אותי, אם הוא יכול
להזכיר לי משהו, השבתי לו שכן

01:49:53:23 01:49:46:07

הוא שאל אותי, האם תכננתם בצוות
הגרעין דבר כזה ובתאריך מסוים?

01:49:56:18 01:49:55:02
השבת לי שאיני מכיר דבר כזה,

01:49:58:24 01:49:56:22
הוא השיב לי, "אל תדאג
אנחנו חברים באותו ארגון"

01:50:05:07 01:50:01:07
לאחר שאימתנו ששנינו אכן חברי
הארגון, לחצנו ידיים אחד לשני.

01:50:09:18 01:50:06:04
האמנת לו כשהוא אמר לך שאין לך
מה לחשוש ממנו?

01:50:17:20 01:50:10:01
ראשית, רק חברי צוות הגרעין השתמשו
בשיטה הזו כשעברו ממקום למקום.

01:50:21:06 01:50:18:01
האם לא היו לכם חששות שמישהו מחברי
הגרעין ידליף את המידע למישהו אחר?

01:50:23:08 01:50:21:07
הם יכלו להדליף,
אי אפשר היה לדעת.

01:50:26:20 01:50:23:17
יכול להיות שמישהו בגד בארגון שלנו,
ועבר לתמוך בשלטון ה"דרג"

01:50:32:21 01:50:27:04
קיווינו רק שלא נתקל במצבים כאלו,
אבל עקרונית עבדנו בשיטה הזו.

01:50:45:18 01:50:35:05
ואז ערכנו היכרות עם עוד 3 אנשים
וביחד גיבשנו צוות גרעין של 4 אנשים

01:50:47:22 01:50:45:21
תחילה רק ארבעתנו
ערכנו היכרות בינינו,

01:50:56:12 01:50:49:02
וכל אחד מאתנו הכיר פעיל אחר
בארגון, וכך המעגל הלך והתרחב.

01:50:59:22 01:50:57:18
ספר לי איך היה לך בזמן שגרת
בעיר ארוסי?

01:51:06:01 01:51:00:24
כשעברתי לעיירת ארוסי, השתמשנו
באותה שיטה שסיפרתי לך הרגע.

01:51:14:11 01:51:07:01
למרבה ההפתעה פעיל הארגון שפגשתי
שם היה אדם בעל תפקיד חשוב

01:51:17:21 01:51:15:18
וככה המשכנו את המסע.

01:51:22:07 01:51:18:21
המצב היה פלא גדול!

01:51:28:22 01:51:24:23
לעיירת "ארוסי" הייתה מכונה
גם בשם "אר-סי",

01:51:33:25 01:51:29:15
עבדתי שם במשך כמעט 3 שנים,
עזבתי חודשיים לפני שמלאו לי 3 שנים

01:51:40:20 01:51:34:02
במחוז "הרר" היו בעיות
רבות עקב המלחמה,

01:51:46:10 01:51:41:10
היה להם בעיות חמורות, לכן הם היו
זקוקים לטיפול רפואי בדחיפות,

01:51:54:08 01:51:47:08
שר הבריאות פנה אליו באופן אישי
והבטיח לי שאעבור לשם לשנה אחת בלבד

01:51:58:25 01:51:54:20
הם ביקשו ממני שאעבוד שם ואארגן
את מרכזי הרפואה בהרר

01:52:02:21 01:51:59:02
נפרדתי שוב ממשפחתי
ועברתי לעבוד במחוז "הרר" במשך שנה.

01:52:06:15 01:52:04:02
במהלך הזמן הזה אשתי וילדי
גרו בעיירת ארוסי,

01:52:14:12 01:52:07:11
למעשה עבדתי ב"הרר" כשנה וחצי
במקום שנה

01:52:20:17 01:52:15:04
לאחר מכן לאשתי ולי היו תכניות
לעלות אותה ראשונה לישראל

01:52:26:17 01:52:20:21
שלחתי אותה לישראל,
יחד עם הוריה,

01:52:34:16 01:52:28:19
עלו איתה לישראל גם אחיה ואחותה,
ואני נשארתי שם

01:52:37:05 01:52:34:19
נשארתי בעיית ארוסי?
- לא, נשארתי באדיס אבבה.

01:52:41:21 01:52:37:11
באדיס מוניתי לתפקיד של
מנהל עבודה כללי של מרכזי הרפואה

01:52:48:00 01:52:42:04
לאחר שנה, הודיעו לי שאני עובר
ללימודים מחוץ לאתיופיה,

01:52:57:19 01:52:48:25
לאחר שעבדתי במשך שנה באדיס אבבה
נשלחתי לבלגיה ללימודים מתקדמים.

01:53:04:08 01:53:01:08
הגעתי עד למקומות האלו,
ואז נסעתי לבלגיה

01:53:08:06 01:53:04:23
לקחתי את הכל, מכיוון שהמטרה שלי
הייתה להגיע לישראל,

01:53:13:12 01:53:09:13
סיימתי תואר שני בבלגיה
בעיר שנקראת "אנטוורפן"

01:53:19:21 01:53:13:25
בתוך מוסד הלימודים היה
מרכז רפואי גדול ע"ש בולט,

01:53:27:17 01:53:20:19
למדתי שם במשך שנה וארבעה חודשים
במקום שנתיים, כדי לחסוך בהוצאות

01:53:31:18 01:53:27:20

לכן העמיסו עלינו הרבה
חומרי לימוד בזמן דחוס.

01:53:35:20 01:53:32:06
לבסוף סיימתי את הלימודים
וקיבלתי את התואר,

01:53:43:07 01:53:36:01
ואז החלטתי סופית לא לחזור לאתיופיה
לכן מבלגיה עליתי לישראל.